

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนา
พัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (พสพ.) ของโรงเรียน
เซนต์คาเบรียล โดยแบ่งออกเป็น 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แนวคิดและโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษใน
การเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (พสพ.) ของกรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2534

ตอนที่ 2 แนวคิดและโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษใน
การเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (พสพ.) ของโรงเรียนเซนต์คาเบรียล

ตอนที่ 3 แนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาเลิศ

ตอนที่ 4 แนวคิดและหลักการประเมินโครงการ

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 6 สรุปกรอบความคิดที่ใช้ในการประเมิน

**ตอนที่ 1 แนวคิดและโครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษในการ
เรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (พสพ.) ของกรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2534**

1. หลักการและเหตุผล

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ที่
โรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศใช้อยู่ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 นั้นเปิดโอกาสให้โรงเรียนพัฒนา
หลักสูตร การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามความถนัด ความสามารถ ความสนใจ และศักยภาพ
ของนักเรียนแต่ละคน

กรมสามัญ พิจารณาเห็นว่านักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความรู้ความสามารถ
แตกต่างกัน นักเรียนเก่งหรือนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษย่อมเรียนรู้และทำกิจกรรมต่างๆ ได้รวดเร็ว
กว่าผู้อื่น จึงควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้ได้เรียนตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจ
รวมทั้งให้ปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมด้วย โดยใช้เวลาเรียน 2 ปี ซึ่งจะเป็น
การลดการลงทุนในด้านการศึกษาของรัฐ และของส่วนตัวนักเรียน นอกจากนั้นการจัดทำโครงการเพื่อ

ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่เรียนเร็วในโรงเรียน ยังช่วยลดภาระในการดำเนินการพัฒนาเยาวชนที่ไม่มีโอกาสเข้าเรียนในระบบของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ให้บรรลุผลตามจุดหมายอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความถนัดความสามารถและความสนใจของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ถึงขีดสูงสุดตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

2.2 เพื่อให้โอกาสแก่นักเรียนที่มีความถนัดและความสามารถเป็นพิเศษเรียนจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายได้ในเวลาประมาณ 2 ปี

2.3 ศึกษาหาแนวปฏิบัติสำหรับการขยายปริมาณโรงเรียน ที่จะเปิดสอนตามโครงการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ รวมทั้งปรับปรุงพัฒนาให้การดำเนินโครงการสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. การสมัครเข้าโครงการ

โรงเรียนที่มีความพร้อมทั้งด้านบุคลากร อาคาร สถานที่ สื่อและอุปกรณ์และนักเรียน มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่ปรากฏในประกาศของกรมสามัญศึกษา แจ้งความจำนงค์เข้าโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ไปยังกรมสามัญศึกษา โดยผ่านหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษาภายในเดือนมีนาคมของทุกปี

คณะกรรมการตามคำสั่งกรมสามัญศึกษาจะดำเนินการคัดเลือกโรงเรียนเข้าโครงการ แล้วกรมสามัญศึกษาแจ้งรายชื่อโรงเรียนไปยังผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้ก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1

- 3.1 โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือก
- 3.2 สำนักงานศึกษาธิการเขต ทุกเขตศึกษา
- 3.3 สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดทุกจังหวัด
- 3.4 กลุ่มโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา

หมายเหตุ สำหรับโรงเรียนที่ได้รับแจ้งจากกรมสามัญศึกษาให้เข้าโครงการ ถ้าประสงค์จะลาออกจากโครงการ ต้องทำหนังสือแจ้งความประสงค์ที่จะลาออกจากโครงการให้กรมสามัญศึกษาทราบ

4. คุณสมบัติของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

โรงเรียนที่เข้าโครงการได้นั้นจะต้องเป็น โรงเรียนที่เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีความพร้อมด้านต่างๆ ดังนี้

- 4.1 มีนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษตามคุณสมบัติของนักเรียนที่จะกล่าวในข้อ 1.5
- 4.2 มีอาจารย์ในสาขาวิชาต่างๆ ที่สามารถสอนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 4.3 มีห้องเรียน สื่อ และอุปกรณ์ครุภัณฑ์ที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ
- 4.4 สถาบันการศึกษาตลอดจนหน่วยราชการในท้องถิ่น เช่น กลุ่มโรงเรียนสามัญศึกษา จังหวัด และหน่วยศึกษานิเทศก์ ให้การสนับสนุน

5. คุณสมบัติของนักเรียน

นักเรียนที่สมัครเข้าโครงการต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

- 5.1 ได้ระดับผลการเรียนเฉลี่ย 3 ปี ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป ในกรณีที่ไม่ได้ระดับผลการเรียนเฉลี่ยตามเกณฑ์ในข้อนี้ แต่ได้ระดับผลการเรียนไม่ต่ำกว่า 2.50 ให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา
- 5.2 ได้ผลการเรียน 3 กลุ่มสาระที่กำหนดให้ของแต่ละโครงสร้างในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป
 - 5.2.1 โครงสร้างที่เน้นหนักวิทยาศาสตร์ ต้องได้วิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป
 - 5.2.2 โครงสร้างที่เน้นหนักทางภาษาต้องได้วิชาภาษาไทยบังคับ และวิชาภาษาอังกฤษหลัก ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป
 - 5.2.3 โครงสร้างที่เน้นคณิตศาสตร์ และภาษา ต้องได้วิชาภาษาอังกฤษหลัก และคณิตศาสตร์ ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป
- 5.3 เป็นผู้ที่มีความประสงค์จะเรียนจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้เวลา 2 ปี การศึกษา และผู้ปกครองเห็นชอบ
- 5.4 เป็นผู้ที่มีความขยันหมั่นเพียร และมีความประพฤติดี

6. การเตรียมการของโรงเรียนที่เข้าโครงการ

โรงเรียนที่ได้รับแจ้งจากกรมสามัญศึกษา ให้เข้าโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดำเนินการดังนี้

6.1 การเตรียมการของผู้บริหารโรงเรียน

6.1.1 ศึกษาคู่มือแนวการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเวลา 2 ปี

6.1.2 จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งอาจประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างานแนะแนว หัวหน้างานทะเบียนวัดผล เป็นต้น

6.1.3 จัดทำคู่มือสำหรับนักเรียนในโครงการ และจัดเตรียมเอกสารประชาสัมพันธ์โครงการ

6.1.4 วางโครงสร้างการจัดแผนการเรียนให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียนและนักเรียน

6.1.5 ประชุมครู-อาจารย์ทุกคนให้เข้าใจโครงการ

6.1.6 จัดเตรียมบุคลากรที่จะรับผิดชอบการเรียนการสอนของนักเรียนในโครงการ

6.1.7 พัฒนาการเรียนการสอน จัดให้มีการบูรณาการ เพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนจบหลักสูตรภายใน 2 ปี

6.1.8 พัฒนาห้องสมุด ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องพิเศษอื่นๆ ให้เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน

6.1.9 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานนิเทศก์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด หน่วยงานการศึกษาในท้องถิ่น

6.2 การเตรียมการของครูผู้สอน

6.2.1 ศึกษาและวิเคราะห์เอกสารต่างๆ เกี่ยวกับโครงการ ได้แก่

- ประกาศกรมสามัญศึกษา เรื่อง โครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

- นโยบายของโรงเรียนเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ

- คู่มือแนวการจัดการเรียนการสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโครงการ พสพ.

- รูปแบบการจัดการเรียนการสอน

- เอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ

6.2.2 ศึกษานโยบายของโรงเรียนเกี่ยวกับโครงการพัฒนาด้านวิชาการของนักเรียน

เช่น โครงการ พสวท. โครงการตอบปัญหาทางวิชาการ โครงการส่งเสริมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น

6.2.3 ศึกษาแนวปฏิบัติของนักเรียนเกี่ยวกับการรับนักเรียนเข้าโครงการ พสพ.

6.2.4 ปฏิบัติการกลุ่มเพื่อวิเคราะห์แนวทางในการจัดการเรียนการสอน นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียน เช่น การเลือกใช้วิธีเสนอ เทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนในโครงการ พสพ การบูรณาการจุดประสงค์และเนื้อหาวิชา

6.2.5 เตรียมจัดทำแนวการสอน และ/หรือแผนการสอนแต่ละรายวิชา

6.3 การเตรียมการรับนักเรียน

6.3.1 ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและนักเรียนทราบโครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป้าหมาย คุณสมบัติ และผลที่นักเรียนจะได้รับจากโครงการ

6.3.2 รับสมัครนักเรียนที่ต้องการเข้าร่วมโครงการ โดยจะต้องมีผู้ปกครองให้ความเห็นชอบ

6.3.3 คัดเลือกนักเรียนเข้าร่วมโครงการตามคุณสมบัติที่กำหนด

6.3.4 ประชุมชี้แจงนักเรียนให้ทราบแนวทางของการเข้าร่วมโครงการ

6.3.5 ให้นักเรียนในโครงการได้พบครู อาจารย์ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นที่ปรึกษา ทั้งด้านการลงทะเบียนการปฏิบัติตัว เพื่อให้เข้าร่วมโครงการได้จนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้ตามจุดมุ่งหมาย

7. การลาออกจากโครงการของนักเรียน

เมื่อนักเรียนได้เรียนไปช่วงระยะเวลาหนึ่ง ไม่เกินภาคเรียนที่ 1 ของปีการศึกษาแรก และมีความประสงค์จะลาออกจากโครงการ เพื่อเรียนตามแผนปกติ (3 ปีจบ) ก็สามารถทำได้ โดยให้ผู้ปกครองทำหนังสือแจ้งโรงเรียน เมื่ออาจารย์ที่ปรึกษาเห็นชอบ โรงเรียนก็จะอนุมัติให้ลาออกจากโครงการ และเรียนตามหลักสูตรปกติ ทั้งนี้ นักเรียนจะต้องยื่นใบลาออกจากโครงการภายในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษาที่ 1

8. สิทธิของนักเรียนในโครงการ

8.1 นักเรียนในโครงการจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง 2533) โดยใช้เวลาเรียน 2 ปีการศึกษา มีสิทธิ์เหมือนกับนักเรียนที่เรียนจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ใช้เวลาเรียน 3 ปีการศึกษาทุกประการ

8.2 นักเรียนในโครงการที่เรียนจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง 2533) โดยใช้เวลาเรียน 2 ปีการศึกษา ไม่มีสิทธิ์ขอเรียนต่อในปีที่ 3

โดยสรุปแล้วโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (สพพ.) เป็นโครงการที่ส่งเสริมให้โรงเรียนได้พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อสนองความต้องการ ความถนัด ความสามารถและความสนใจ และศักยภาพของนักเรียนที่เรียนดี มีความรับผิดชอบ และมีความต้องการที่จะจบหลักสูตรให้เร็วกว่าปกติตามศักยภาพของตน ถือได้ว่าเป็นนวัตกรรมการศึกษาอย่างหนึ่งที่เปิดโอกาสให้โรงเรียนได้พัฒนาการบริหารหลักสูตรให้เหมาะสมสำหรับนักเรียนที่เรียนดี มีสติปัญญาความสามารถระดับสูง ทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้ครูได้พัฒนากลวิธีสอนให้เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียนเหล่านี้ มีการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของโรงเรียน (จุดเน้นข้อที่ 1 ของหลักสูตร) มีการบูรณาการผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและเนื้อหาสาระ ในหลักสูตร การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง สามารถพึ่งตนเอง และฝึกนิสัยใฝ่หาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งต่างๆ สามารถทำงานเป็นกลุ่ม

9. การใช้หลักสูตรของโรงเรียนใน โครงการ สพพ.

โรงเรียนที่เข้าโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (สพพ.) จัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนในโครงการ สพพ. สามารถจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยใช้เวลา 2 ปี จากที่หลักสูตรกำหนดไว้ให้ใช้เวลาประมาณ 3 ปี เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวโรงเรียนควรดำเนินการในการใช้หลักสูตรดังนี้

9.1 หลักการของหลักสูตร

การจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนโครงการ สพพ. ยึดหลักการของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

9.1.1 เป็นการศึกษาเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะเฉพาะด้านที่สามารถนำไปประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม

9.1.2 เป็นการศึกษาที่สนองต่อการพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น หรือการศึกษาต่อ

9.1.3 เป็นการศึกษาที่ส่งเสริมการนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ท้องถิ่น และประเทศชาติ

9.2 จุดหมายของหลักสูตร

การจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนโครงการ สพพ. ยึดจุดหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งหลักสูตรมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตและให้สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนได้พัฒนา เชาวปัญญา มีความรู้ และทักษะเฉพาะด้านศักยภาพเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ ร่วมพัฒนา สังคมด้วยแนวทางและวิธีการใหม่ๆ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ จะต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญเฉพาะด้าน
2. มีความรู้เกี่ยวกับวิทยาการและเทคโนโลยีต่างๆ
3. สามารถเป็นผู้นำ และเป็นผู้ให้บริการชุมชนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม
4. สามารถวางแผนแก้ปัญหาในชุมชนของตน
5. มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน
6. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถนำแนวทางหรือวิธีการใหม่ๆ ไปใช้ในการพัฒนาชุมชนของตน
7. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ
8. มีนิสัยรักการทำงาน เต็มใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีทักษะในการจัดการ
9. เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในประเทศและในโลกมุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศตามบทบาทและหน้าที่ของตน ตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างทรัพยากร ศิลปะ วัฒนธรรมของประเทศ

9.3 โครงสร้างของหลักสูตร

นักเรียนโครงการ สพพ. จะต้องเรียนรายวิชาต่างๆ ตามโครงสร้างของหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งกำหนดให้มีวิชาบังคับ วิชาเลือกเสรีและกิจกรรมดังนี้

9.3.1 วิชาบังคับ จำนวน 30 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ รายวิชาต่อไปนี้

1) วิชาบังคับแกน	จำนวน	15	หน่วยการเรียนรู้
ภาษาไทย		6	หน่วยการเรียนรู้
สังคมศึกษา		6	หน่วยการเรียนรู้
พลานามัย		3	หน่วยการเรียนรู้
2) วิชาบังคับเลือก	จำนวน	15	หน่วยการเรียนรู้
พลานามัย		3	หน่วยการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์		6	หน่วยการเรียนรู้
พื้นฐานวิชาชีพ		3	หน่วยการเรียนรู้

9.3.2 วิชาเลือกเสรี เลือกเรียนอย่างน้อย จำนวน 45 หน่วยการเรียนรู้ ให้เลือกจากรายวิชาในกลุ่มวิชาต่างๆ ต่อไปนี้

- 1) กลุ่มวิชาภาษา
 - ภาษาไทย
 - ภาษาต่างประเทศ
- 2) กลุ่มวิชาสังคมศึกษา
- 3) กลุ่มวิชาพัฒนานุคลิกภาพ
 - พลานามัย
 - ศิลปะ
- 4) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์
 - วิทยาศาสตร์
 - คณิตศาสตร์
- 5) กลุ่มวิชาอาชีพ

9.3.3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมต่อไปนี้

- 1) กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2532 จำนวน 1 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาค สำหรับนักเรียน

โครงการ สพพ. จะต้องจัดอย่างน้อย จำนวน 1 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาค ทุกภาคเรียน และต้องได้คาบ
กิจกรรมตลอดหลักสูตร 120 คาบ

2) กิจกรรมแนะแนว และหรือกิจกรรมแก้ปัญหา และหรือกิจกรรม
พัฒนาการเรียนรู้ จำนวน 2 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาค สำหรับนักเรียนโครงการ สพพ.

ตารางที่ 2.1 ตารางประกอบโครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) สำหรับนักเรียนโครงการ สพพ.

วิชา	ชั้น ม.4 – ม.6		
	จำนวนหน่วยการเรียนรู้		
	บังคับ		เลือกเสรี
	แกน	เลือก	
1. ภาษาไทย	6	-	เลือกเรียนรายวิชาต่างๆ อีกอย่างน้อย 45 หน่วยการ
2. สังคมศึกษา	6	-	เรียน (ผู้เรียนที่นับถือศาสนาพุทธทุกคนจะต้องเลือก
3. พลานามัย	3	3	เรียนรายวิชาพุทธศาสนา ภาคเรียนละ 1 รายวิชา
4. วิทยาศาสตร์	-	6	ตลอด 3 ปี
5. พื้นฐานวิชาชีพ	-	6	<u>หมายเหตุ</u>
6. คณิตศาสตร์	-	-	นักเรียนโครงการ สพพ. จะต้องเลือกเรียนรายวิชา
7. ภาษาต่างประเทศ	-	-	พระพุทธศาสนา 6 รายวิชา ตลอด 2 ปีการศึกษา
8. ศิลปะ	-	-	โดยบางภาคเรียนต้องเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา
9. อาชีพ	-	-	2 รายวิชาต่อเนื่องกัน
	15	15	
รวมจำนวนหน่วยการเรียนรู้	30		
กิจกรรม			
1. กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2532	1 หรือ 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค (นักเรียนโครงการ สพพ. จะต้องเข้าร่วมกิจกรรม รวม 120 คาบ ตลอด 2 ปี)		
2. กิจกรรมแนะแนว และหรือกิจกรรมแก้ปัญหา และหรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้	2 หรือ 4 คาบ/สัปดาห์/ภาค (นักเรียนโครงการ สพพ. จะต้องเข้าร่วมกิจกรรม รวม 240 คาบ ตลอด 2 ปี)		
3. กิจกรรมอิสระของผู้เรียน	<u>หมายเหตุ</u> นักเรียนโครงการ สพพ. จะต้องเข้าร่วมกิจกรรมครบตามที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งบางภาคเรียนต้องจัดให้เข้าร่วมกิจกรรมเป็น 2 เท่าของนักเรียนปกติ		

9.4 แนวดำเนินการ

การจัดการศึกษาของโครงการ สพพ. ต้องเป็นไปตามแนวดำเนินการของหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนปลายพุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้

- 9.4.1 จัดให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนอย่างกว้างขวางตามความถนัดและความสนใจ
- 9.4.2 จัดให้ผู้เรียนได้ศึกษาสภาพแวดล้อม และความต้องการของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ
- 9.4.3 จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ทดลองใช้วิธีการใหม่ ๆ อยู่เสมอ
- 9.4.4 จัดประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ให้ผู้เรียนเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ
- 9.4.5 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มความสามารถ ได้มีโอกาสหาความรู้ และทักษะจากแหล่งวิชาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระ
- 9.4.6 จัดให้มีการศึกษา ติดตาม และแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
- 9.4.7 ในการจัดการเรียนการสอน ให้ใช้วิธีผสมผสานการให้ความรู้กับการปฏิบัติจริง โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล และกระบวนการกลุ่ม
- 9.4.8 ให้ท้องถิ่นจัดทำรายวิชาที่สนองความต้องการของท้องถิ่นและรายวิชาที่ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ
- 9.4.9 ในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดแทรกการเสริมสร้างค่านิยมและการพัฒนาจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ
- 9.4.10 ในการเสริมสร้างค่านิยมที่ระบุไว้จุดหมาย ต้องปลูกค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน เช่น ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีวินัย รับผิดชอบ ฯลฯ ควบคู่ไปด้วย

9.5 หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร

หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) สำหรับนักเรียนโครงการ สพพ. ได้ปรับหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรบางประการ ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์สำหรับการเรียนการสอนตามหลักสูตร โดยใช้เวลาเรียน 3 ปี ให้เหมาะสม และเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่ใช้เวลา 2 ปี โดยผู้เรียนได้รับการพัฒนาและเกิดการเรียนรู้ครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนด และบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ รายละเอียดดังตารางเปรียบเทียบหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรที่ใช้เวลาเรียนตามปกติ (3 ปี) กับการใช้หลักสูตรสำหรับนักเรียนโครงการ สพพ. 2 ปี ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.2 ตารางเปรียบเทียบหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรที่ใช้เวลาเรียนตามปกติ (3 ปี) กับการใช้หลักสูตรสำหรับนักเรียนโครงการ สพพ. (2 ปี)

หลักเกณฑ์ที่กำหนดในหลักสูตร	หลักเกณฑ์ที่ปรับใช้สำหรับ โครงการ สพพ.
1. เวลาเรียน	1. เวลาเรียน
1.1 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายใช้เวลาเรียนตามปกติประมาณ 3 ปี	1.1 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายสำหรับโครงการ สพพ. ใช้เวลาเรียน 2 ปี
1.2 ในปีการศึกษาหนึ่งให้แบ่งเป็นภาคเรียนละ 2 ภาค ภาคเรียนละ 20 สัปดาห์ โรงเรียนอาจเปิดภาคเรียนฤดูร้อนได้อีกตามที่เห็นสมควร สำหรับภาคฤดูร้อนซึ่งมีเวลาเรียน 4 สัปดาห์นั้น เวลาเรียนต่อสัปดาห์ของรายวิชาที่เปิดสอนจะต้องเป็น 5 เท่าของภาคปกติ	1.2 ในปีการศึกษาหนึ่งให้แบ่งเป็นภาคเรียนปกติ 2 ภาค ภาคเรียนละ 20 สัปดาห์ โรงเรียนอาจเปิดภาคฤดูร้อนได้อีกตามที่เห็นสมควร สำหรับภาคฤดูร้อนซึ่งมีเวลาเรียน 4 สัปดาห์นั้น เวลาเรียนต่อสัปดาห์ของรายวิชาที่เปิดสอนจะต้องเป็น 5 เท่าของภาคปกติ สำหรับการเรียน 2 รายวิชาที่มีเนื้อหาต่อเนื่องกันใน 1 ภาคเรียนหรือ 20 สัปดาห์ ควรใช้เวลาเรียนแต่ละวิชาครึ่งภาคเรียนหรือ 10 สัปดาห์ เวลาเรียนต่อสัปดาห์จะต้องเป็น 2 เท่าของภาคปกติ
1.3 ในสัปดาห์หนึ่งโรงเรียนต้องเปิดเรียนไม่น้อยกว่า 5 วัน วันละไม่น้อยกว่า 7 คาบ คาบละ 50 นาที โดยจัดให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างน้อย 25 คาบและจัดให้ผู้เรียนทำกิจกรรมครบถ้วนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 1 คาบ และจัดกิจกรรมแก้ปัญหา และหรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้อีก 2 คาบ เวลานอกเหนือจาก ผู้เรียนได้เลือกเรียนรายวิชาเพิ่มเติมตามความสนใจ และปฏิบัติกิจกรรมอิสระ	1.3 ในสัปดาห์หนึ่งเปิดเรียนไม่น้อยกว่า 5 วัน วันละไม่น้อยกว่า 7 คาบ คาบละ 50 นาที โดยจัดให้เรียนอย่างน้อย 25 คาบ และจัดให้ผู้เรียนทำกิจกรรมครบถ้วนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ใน 2 ปี การศึกษา จะต้องจัด 120 คาบ และจัดกิจกรรมแนะแนวหรือกิจกรรม

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

หลักเกณฑ์ที่กำหนดในหลักสูตร	หลักเกณฑ์ที่ปรับใช้สำหรับโครงการ สพพ.
2. หน่วยการเรียนรู้ รายวิชาใดที่ใช้เวลาเรียน 2 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียน ให้มีหน่วยการเรียน 1 หน่วยการเรียนรู้ รายวิชาใดที่มีจำนวนคาบเรียนมากกว่าหรือน้อยกว่า 2 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียน ให้มีจำนวนหน่วยการเรียนมากขึ้นหรือน้อยลงไปตามสัดส่วน 3. วิชาบังคับและวิชาเลือกเสรี 3.1 ผู้เรียนจะต้องเรียนรายวิชาบังคับและวิชาเลือกเสรีตามที่กำหนดสูตร สำหรับภาษาต่างประเทศผู้เรียนจะเลือกได้ 2 ภาษาเท่านั้น 3.2 การจัดทำรายการวิชาบังคับเลือกและเลือกเสรี นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และการใช้แหล่งวิทยาการสถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด 4. การประเมินผลการเรียน การประเมินผลการเรียนให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)	2. หน่วยการเรียนรู้ รายวิชาใดที่ใช้เวลาเรียน 2 คาบ ต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียน ให้มีหน่วยการเรียนรู้ 1 หน่วยการเรียนรู้ รายวิชาใดที่มีจำนวนคาบเรียนมากกว่าหรือน้อยกว่า 2 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียน ให้มีจำนวนหน่วยการเรียนมากขึ้นหรือน้อยลงไปตามสัดส่วน 3. วิชาบังคับและวิชาเลือกเสรี 3.1 ผู้เรียนจะต้องเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกเสรีที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร สำหรับภาษาต่างประเทศผู้เรียนจะเลือกเรียนได้ 2 ภาษาเท่านั้น 3.2 การจัดทำรายวิชาบังคับเลือกและเลือกเสรี นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และการใช้แหล่งวิทยาการสถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด 4. การประเมินผลการเรียน การประเมินผลการเรียนและการโอนผลการเรียนให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

หลักเกณฑ์ที่กำหนดในหลักสูตร	หลักเกณฑ์ที่ปรับใช้สำหรับโครงการ สพพ.
	การประเมินผลการเรียนของนักเรียน ในโครงการอาจเร็วกว่านักเรียนปกติ เมื่อ นักเรียนเรียนครบถ้วนตามจุดประสงค์ โดย ใช้เวลาเรียนกับครูและศึกษาค้นคว้าด้วย ตนเองครบตามเวลาเรียนที่กำหนดใน หลักสูตร
5. เกณฑ์การจบหลักสูตร	5. เกณฑ์การจบหลักสูตร
5.1 ต้องเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกเสรี ตามที่กำหนดไว้ใน โครงสร้างอย่างน้อย 75 หน่วยการเรียนรู้ รายวิชาที่ ลงทะเบียนเรียนต้องได้รับการตัดสินผล การเรียนรู้	5.1 ต้องเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกเสรี ตามที่กำหนดไว้ใน โครงสร้างอย่างน้อย 75 หน่วยการเรียนรู้ รายวิชาที่ ลงทะเบียนเรียนต้องได้รับการตัดสินผล การเรียนรู้
5.2 ต้องได้หน่วยการเรียนรู้ของวิชาบังคับ ทั้งหมด	5.2 ต้องได้หน่วยการเรียนรู้ของวิชาบังคับ ทั้งหมด
5.3 ต้องได้หน่วยการเรียนรู้ทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 75 หน่วยการเรียนรู้	5.3 ต้องได้หน่วยการเรียนรู้ทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 75 หน่วยการเรียนรู้
5.4 ต้องเข้าร่วมกิจกรรมตามระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัด กิจกรรมในสถานศึกษา สังกัด กระทรวงศึกษาธิการ 1 คาบต่อสัปดาห์ โดยต้องเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดที่จัด กิจกรรมของแต่ละภาคเรียนและต้อง ผ่านจุดประสงค์สำคัญของกิจกรรม ตามที่กำหนด	5.4 ต้องเข้าร่วมกิจกรรมตามระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัด กิจกรรมในสถานการศึกษาศึกษาธิการ 1 หรือ 2 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาค ตลอด 4 ภาค เรียน โดยต้องเข้าร่วมกิจกรรมใน 2 ปี การศึกษา รวม 120 คาบ การเข้าร่วม กิจกรรมต้องเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อย กว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดที่ จัดกิจกรรมของแต่ละภาคเรียน และ ต้องผ่านจุดประสงค์สำคัญของกิจกรรม ตามที่กำหนด

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

หลักเกณฑ์ที่กำหนดในหลักสูตร	หลักเกณฑ์ที่ปรับใช้สำหรับโครงการ สพพ.
6. การแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ในกรณีที่จะมีการยกเลิกเพิ่มเติมและ เปลี่ยนแปลงรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ทำเป็นประกาศ หรือคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ	6. การแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ในกรณีที่จะมีการยกเลิก เพิ่มเติมและ เปลี่ยนแปลงรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร มัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ทำเป็นประกาศ หรือคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ

9.6 แนวการจัดการเรียนการสอน

แนวการดำเนินการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเรียนจบหลักสูตร 2 ปี

การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยวิธีผสมผสาน การให้ความรู้กับการปฏิบัติ เน้นกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดอย่างมีเหตุ ใช้กระบวนการกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มที่ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน มีวิธีดำเนินการดังนี้

9.6.1 การจัดสอนรายวิชาในกลุ่มเดียวกัน หรือรายวิชาที่ต่อเนื่องกัน ซึ่งตามปกติ

รายวิชาละ 1 ภาคเรียน เช่น ท 401 – ท402 ให้เรียน 2 รายวิชาใน 1 ภาคเรียน และแยกประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชาตามรหัสวิชาที่ลงทะเบียนเรียน

9.6.2 จัดสอนรายวิชาวิชาต่างกลุ่มกัน โดยบูรณาการเนื้อหาและเวลา เช่นบูรณา

การวิชาภาษาอังกฤษ 2 รายวิชา คือ อ 011 และ อ031 (ม. ปลาย)

อ 011 ภาษาอังกฤษ 4 คาบ/สัปดาห์/ภาค

อ 031 ทักษะอ่าน 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค

บูรณาการเวลาและเนื้อหา 2 รายวิชา เช่น อ 001 + อ 031 (ปกติ 6 คาบ ลดลงเหลือ 4 คาบ) จัดสอนเพียง 4 คาบ/สัปดาห์ แต่แยกประเมินผลการเรียนเป็น 2 รายวิชาตามที่ลงทะเบียนเรียน

9.6.3 จัดสอนบางรายวิชาโดยลดเวลาสอนลง และจัดเวลาเรียนครบตามเกณฑ์ที่

หลักสูตรกำหนด เช่น หลักสูตรกำหนดให้เรียนวิชาภาษาอังกฤษ ชั้น ม.4 อ 011/4 คาบ/สัปดาห์/ภาค โรงเรียนจัดสอนโดยให้มีเวลาในตารางสอนเหลือ 3 คาบ/สัปดาห์/ภาค และศึกษาด้วยตนเอง 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค รวมเวลาทั้ง 2 ส่วนนี้จะครบ 4 คาบ/สัปดาห์/ภาค ได้ 2 หน่วยการเรียนรู้ โรงเรียนใช้เวลาที่ไม่ใช้สอนวิชานั้น (1 คาบ/สัปดาห์) ไปสอนวิชาอื่น

9.6.4 จัดกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2532 จำนวน 1 คาบต่อสัปดาห์ต่อภาค รวม 6 คาบ ต้องจัดให้ครบภายใน 2 ปีการศึกษา รวมทั้งต้องให้นักเรียนทำกิจกรรมอิสระ ตามที่หลักสูตรกำหนด

9.6.5 จัดสอนให้เต็มหลักสูตร เต็มคาบเวลา การสอนตามตารางสอน ต้องมีการวางแผนเพื่อสอนนักเรียนที่เรียนเร็วให้สามารถเรียนได้ตามความสนใจและความถนัด โดยใช้วิธีสอนซึ่งเป็นวิธีผสมผสานความรู้และการปฏิบัติมีการเชื่อมโยงให้เกิดการเรียนรู้โดยเน้นกระบวนการ

สำหรับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนั้น ผู้สอนต้องวางแผนให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ของโรงเรียนและชุมชนด้วยและให้มีการประเมินผลเป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม

9.6.6 จัดสอนสัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 7 คาบ (ตามปกติ) หรือจะสอนโดยเพิ่มคาบแต่ละวัน หรือสอนในวันหยุดหรือสอนในระหว่างเปิดภาคเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนแต่ละรายวิชาครบตามเกณฑ์ เวลาเรียนที่กระทรวง ฯ กำหนด

9.6.7 จัดให้การประเมินผลการเรียนทุกรายวิชา ตามระเบียบประเมินผลของกระทรวงศึกษาธิการ

หมายเหตุ รายละเอียดการจัดการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ อยู่ใน เอกสารจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ. ศ. 2524 (ฉบับปรับปรุง พ. ศ. 2533)
โครงการส่งเสริมและพัฒนารับนักเรียนที่ที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเล่มที่ 1

9.7 การลงทะเบียนเรียนของนักเรียน

9.7.1 นักเรียนที่จะลงทะเบียนเรียนตามโครงการ สพพ. จะต้องมียี่ห้ออยู่ในรายชื่อผู้มีสิทธิ์เข้าเรียนตามเกณฑ์การรับนักเรียน เพื่อเข้าโครงการ สพพ.

9.7.2 ลงทะเบียนตามวัน และเวลาที่โรงเรียนกำหนดในแต่ละภาคเรียน

9.7.3 ต้องได้รับอนุมัติจากอาจารย์ที่ปรึกษาในการเรียนรายวิชาใด ๆ ในแต่ละภาคเรียน

9.7.4 การลงทะเบียนจะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อได้ชำระค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ของโรงเรียนแล้ว

วิธีการลงทะเบียน

- 1) ควรลงทะเบียนเรียนรายวิชาต่าง ๆ เป็นภาคเรียน ปีละ 2 ภาคเรียน
- 2) ต้องประเมินผลการเรียนรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียน
- 3) ถ้ามีการสอน รายวิชาที่ต่อเนื่องปีละ 3 รายวิชา (ตามปกติสอนปีละ 2 รายวิชา)
 เช่น ท 011 ท 012 และ ท 013
 อ 011 อ 012 และ อ 013
 ค 014 ค 015 และ ค 016

การลงทะเบียนเรียนควรเฉลี่ยให้เรียนภาคเรียนละ 20 – 25 หน่วยการเรียนรู้

หมายเหตุ การเบิกเงินค่าภาคปฏิบัติของผู้มีสิทธิรับเงินสวัสดิการช่วยเหลือบุตร จะเบิกได้ไม่เกิน อัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด คือ ปีละไม่เกิน 400 บาท ถ้าผู้ปกครองผู้สิทธิ์ จ่ายเงิน กว่า 400 บาท ส่วนที่เกินก็จะเบิกคืนไม่ได้ต้องรับผิดชอบเอง ดังรายละเอียดเกี่ยวกับเงิน ค่าลงทะเบียนของนักเรียนในหนังสือ ศร 0808/6589 วันที่ 10 มีนาคม 2535

9.8 การประเมินผลการเรียน

การประเมินผลการเรียน สำหรับนักเรียนในโครงการ สพพ. เป็นการประเมินผล ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

9.8.1 สถานศึกษามีหน้าที่ประเมินผลการเรียน โดยความเห็นชอบของกลุ่ม โรงเรียนในเรื่องของเกณฑ์ และแนวดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียน

9.8.2 ประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา โดยคิดเป็นหน่วยการเรียนรู้ การคิดจำนวน หน่วยการเรียนรู้ ให้ถือปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

9.8.3 ประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ของแต่ละ รายวิชา

9.8.4 ประเมินผลทั้งหมดเพื่อปรับปรุงการเรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน
วิธีการประเมินผล คำนึงถึงข้อปฏิบัติดังต่อไปนี้

1) ใช้อัตราส่วนของคะแนนระหว่างภาคเรียน กับปลายภาคเรียนของแต่ละรายวิชา ตามที่กลุ่มโรงเรียนกำหนด

คะแนนระหว่างภาคเรียน มีส่วนประกอบคือ

- ผลการสอบย่อย จุดประสงค์ของรายวิชา
- ผลการสอบกลางภาคเรียน ภาคเรียนละ 1 ครั้ง
- ผลการประเมินคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม

2) แจ้งให้ผู้เรียนทราบจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการประเมินผลการเรียนเกณฑ์การผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ และเกณฑ์ขั้นต่ำของการผ่านรายวิชาก่อนสอนรายวิชานั้น

3) จุดประสงค์การเรียนรู้ จะต้องครอบคลุมพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย และเน้นกระบวนการ

4) ประเมินผลก่อนเรียนเพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานของผู้เรียน

5) วัดและประเมินผลระหว่างภาคเรียนเพื่อศึกษาผลการเรียน เพื่อจัดการสอนซ่อมเสริม และเพื่อนำคะแนนจากการวัดผลและประเมินผลไปรวมกับการวัดผลปลายภาคเรียน โดยให้วัดและประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้

6) การวัดผลปลายภาคเรียน เพื่อตรวจสอบผลการเรียน โดยจัดให้ครอบคลุมจุดประสงค์ที่สำคัญ ตามที่กลุ่มโรงเรียนกำหนด

7) การตัดสินผลการเรียนให้นำคะแนนระหว่างภาคเรียนรวมกับคะแนนปลายภาคเรียน ตามอัตราส่วนที่กลุ่มโรงเรียนกำหนด แล้วนำมาเปลี่ยนเป็นระดับผลการเรียน

หมายเหตุ รายละเอียดทั้งหมดเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียน ศึกษาได้จากคู่มือการประเมินผล การเรียน ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 กระทรวงศึกษาธิการ

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนของนักเรียนในโครงการ สพพ.

1) ใช้อัตราส่วนของคะแนนระหว่างภาค และคะแนนสอบปลายภาค เช่นเดียวกับนักเรียนปกติ

2) การทดสอบย่อยของแต่ละรายวิชาจะมีความถี่มากกว่านักเรียนปกติ (สอบบ่อยกว่า)

3) มีการกำหนดการสอบกลางภาค และปลายภาคก่อนนักเรียนปกติ

สำหรับการสอบปลายภาคนั้น นักเรียนจะมีสิทธิ์สอบเมื่อเรียนครบเกณฑ์เวลาเรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เช่น รายวิชา ๐ 011 จะสอบปลายภาคได้ก็ต่อเมื่อเรียนครบ 72 คาบแล้ว ดังนั้นรายวิชาที่โรงเรียนจัดให้มีเวลาเรียนเป็นจำนวนคาบต่อสัปดาห์ต่อภาคเรียน มากกว่านักเรียนปกติ ก็จะมีการสอบปลายภาคก่อนนักเรียนปกติ

4) เนื้อหาข้อสอบกลางภาค และปลายภาค ครอบคลุมจุดประสงค์สำคัญของรายวิชาและความยาก – ง่ายของข้อสอบอยู่ในระดับเดียวกับเนื้อหาของข้อสอบสำหรับเรียนปกติ

5) การประเมินผลด้านจิตพิสัย และกิจกรรมการเรียนใช้วิธีการเดียวกับการประเมินผลนักเรียนปกติ

6) การประเมินผลรายวิชาที่มีการบูรณาการเนื้อหาและเวลาเรียน

9.9 ผลการนิเทศก์โครงการ สพพ.

ผลจากการปฏิบัติของศึกษานิเทศก์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการติดตามนิเทศก์ ในโรงเรียนในโครงการส่งเสริมและพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษพิเศษในการเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย (สพพ.) เป็นระยะ ๆ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 ถึงปีการศึกษา 2538 โดยได้ทำการติดตามการปฏิบัติงานตามโครงการเป็นระยะ เพื่อที่จะได้ทราบถึงวิธีการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงวิธีการทำงานโครงการให้ดีขึ้น ดังนี้

ปีการศึกษา 2535 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ได้แต่งตั้งคณะกรรมการ ประเมินโครงการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาเลิศ และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยได้ประเมิน โรงเรียนนาร่องโครงการ สพพ. จำนวน 13 โรง ในประเด็นหลัก 5 ด้าน คือ ด้านความพร้อมของการ ดำเนินโครงการ ด้านการดำเนินงานโครงการ ด้านผลกระทบของโครงการต่อการเรียนการสอน ตามปกติด้านความต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และด้านความคิดเห็นในการ จัดการศึกษาตามโครงการ สพพ. ในอนาคต ซึ่งสรุปผลการประเมินดังนี้ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2535 : 3-5)

ด้านความพร้อมของการดำเนินโครงการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับสิ่งต่อไปนี้คือ หลักสูตร ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายของกรมวิชาการ ซึ่งปกติใช้เวลาเรียน 3 ปี แต่มีการบูรณาการ เนื้อหาวิชาให้เหมาะสมกับเวลา 2 ปี ครูผู้สอนของโรงเรียนในโครงการส่วนใหญ่เห็นว่าหลักสูตรมีความเหมาะสม บุคลากร ในโครงการนี้ไม่ได้เตรียมบุคลากรเป็นพิเศษแต่ใช้ครูผู้สอนในระดับ ม.ปลาย ที่สอนนักเรียนปกติ โดยมีการประชุมชี้แจงให้ครู – อาจารย์เข้าใจในโครงการ วางแผนจัด ครูเข้าสอน ประชุมสัมมนาเพื่อรับทราบแนวปฏิบัติ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเพื่อ เตรียมการสอนในโครงการนี้ ในด้านการฝึกอบรมครูผู้สอนส่วนใหญ่เห็นว่าการฝึกอบรมครูยังไม่เหมาะสม เพราะไม่มีการอบรมก่อนเริ่มโครงการ วัสดุอุปกรณ์การผลิตและการใช้สื่อการสอน ครูใช้ สื่อตามจุดประสงค์การเรียนรู้บางส่วนใช้อุปกรณ์ร่วมกับหลักสูตรปกติ บางส่วนผลิตขึ้นมาใหม่

ด้านการดำเนินงานโครงการ ได้มีการติดตามการดำเนินงานโครงการที่เกี่ยวข้องกับ การประชาสัมพันธ์ พบว่าการประชาสัมพันธ์โครงการมีหลายวิธี การจัดการเรียนการสอน มีการจัด ห้องเรียนเฉพาะสำหรับเด็กกลุ่มนี้ มีการประชุมครูเพื่อวางแผนการสอนทั้ง 2 ปี ประชุมชี้แจง นักเรียนถึงวิธีการเรียนการสอนที่บางส่วนนักเรียนต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองและยังมีการจัดสอน เพิ่ม 1 คาบ ในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ และเพิ่มวันเสาร์อีกด้วย การวัดและประเมินผลการเรียน เป็นไปตามระเบียบฯ เพียงแต่ปรับเวลาให้เหมาะสม และมีการประเมินนอกห้องเรียน การออกกลางคันเพื่อ กลับเข้าเรียนหลักสูตรปกติ สาเหตุเนื่องจากมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำผู้ปกครองเห็นว่าผลการ

เรียน ไม่ดีและเด็กมีความกังวล จึงให้กลับมาเรียนหลักสูตรปกติ นอกจากนี้ยังมีเหตุผลอื่นๆ เช่น
สมัครเรียนต่อที่อื่นได้ ออกไปประกอบอาชีพหรือมีปัญหาด้านความประพฤติ

ด้านผลกระทบของโครงการต่อการเรียนการสอนปกติ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ตอบว่า
ไม่มีผลกระทบ ส่วนที่ตอบว่ามีผลกระทบ คือ ครูต้องทำงานหนักมากกว่าปกติมีปัญหาในการจัด
ตารางสอน เพราะครูต้องสอนแผนปกติด้วย ส่วนผลกระทบต่อนักเรียน คือ นักเรียนในโครงการ
ต้องเรียนหนักกว่านักเรียนในหลักสูตรปกติ และมีเวลาฝึกกิจกรรมน้อยกว่า

ด้านความต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนในโครงการ
ต้องการให้มีการจัดอบรมผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องได้ทราบแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง รวมทั้งการอบรม
ครูผู้สอน พร้อมทั้งให้ขวัญและกำลังใจ กรมวิชาการควรจะสร้างหลักสูตรและกำหนดแผนการเรียน
ให้เหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียน ศึกษาวิเคราะห์ควรมีการติดตามผลโครงการอย่างสม่ำเสมอ
ต้องการความช่วยเหลือในด้านหนังสืออ่านเพิ่มเติม ให้ตัวอย่างสื่อการสอน รวมทั้งอุปกรณ์การเรียน
การสอนประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน ม.ต้น และผู้ปกครองเข้าใจโครงการ และต้องการอัตราค่าเลี้ยงดู
เพิ่ม

ด้านความคิดเห็นในการจัดการศึกษาตามโครงการ สพพ. ในอนาคต ครูส่วนใหญ่
เห็นว่า ควรขยายโครงการตามความพร้อมของโรงเรียนและความต้องการของผู้ปกครองและ
นักเรียนที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด บุคลากรทั้งจุดประสงค์และเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรให้ชัดเจน
มีการปรับปรุงระบบการลงทะเบียนวิชาเรียนใหม่ จัดทำปฏิทินการสอนล่วงหน้าให้ชัดเจน เด็กใน
โครงการควรได้เข้าร่วมกิจกรรมทุกอย่างเหมือนเด็กปกติ และควรมีมุมหนังสือเฉพาะให้เด็กได้
ค้นคว้าเต็มที่ ควรแจ้งให้ผู้ปกครองและนักเรียนเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของโครงการ รวมทั้ง
การอบรมครูผู้สอนให้เข้าใจถึงหลักการและเป้าหมายของโครงการ การบูรณาการเนื้อหาและวิธี
สอนให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน ควรติดตามผลการเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาว่า
นักเรียนมีปัญหาในการเรียนหรือไม่ เพื่อนำข้อมูลมาพิจารณาประกอบการดำเนินงานในอนาคต มี
การวางแผนการดำเนินงานโครงการอย่างละเอียดรอบคอบก่อนที่จะเริ่มโครงการ เพื่อจะได้ไม่เกิด
ปัญหาในการปฏิบัติงาน

ปีการศึกษา 2535 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ได้แต่งตั้งคณะกรรมการ
สำรวจผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มี
ความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2535 จำนวน 4 โรงเรียน คือ
โรงเรียนศรัทธาสมุทร โรงเรียนถาวรานุถ (จังหวัดสมุทรสงคราม) โรงเรียนอุดรดิตถ์ดรุณี (จังหวัด
อุดรดิตถ์) และโรงเรียนบ้านใหญ่พิทยาคม (จังหวัดนครราชสีมา) (พบว่า ในรายวิชาบังคับ นักเรียน
ทุกคนสอบผ่านและสอบได้ระดับคะแนนไม่ต่ำกว่า 2 โดยได้รับคะแนน 4 ถึง ร้อยละ 78.08 ในวิชา
พ 503 ร้อยละ 68.42 ในวิชา พ 504 และร้อยละ 61.41 ในวิชา พ 504 วิชาบังคับเลือกนักเรียนทุกคน

สอบผ่านและได้ระดับคะแนน 4 เป็นส่วนใหญ่ในทุกวิชา วิชาเลือกเสรี นักเรียนสอบผ่านถึงร้อยละ 99.86 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด และได้ระดับคะแนน 4 และ 3 เป็นส่วนใหญ่ในแทบทุกวิชา ส่วนในรายวิชาพื้นฐานอาชีพ นักเรียนสอบได้ระดับคะแนน 4 ทุกคน ในรายวิชา ช 011 ศ 029 และ ศ 0219

ปีการศึกษา 2537 คवलกลม เหมะรัต และทีมงาน โรงเรียนเทพศิรินทร์ ได้รายงานผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (สพพ.) ของโรงเรียนเทพศิรินทร์ ดังนี้

จำนวนนักเรียนในโครงการ สพพ. รุ่นที่ 1 (ปีการศึกษา 2535 – 2536) เมื่อเริ่มโครงการมี 99 คน หลังจากเรียนจบภาคเรียนที่ 1 แล้ว มีนักเรียนทั้งหมด 97 คน เพราะมีนักเรียนขอลาออกจากโครงการ 2 คน เพราะต้องการเวลาในการทำกิจกรรมเชียร์ รุ่นที่ 2 (ปีการศึกษา 2536 – 2537) มีจำนวน 46 คน ทั้ง 2 ภาคเรียน เมื่อจบภาคเรียนที่ 2 มีนักเรียนสอบเทียบระดับ ม.6 และสอบเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยได้ 4 คน แต่ขอลาออกจากโครงการแล้วไปเรียนมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะแพทยศาสตร์เพียงคนเดียว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโครงการทั้งรุ่นที่ 1 และรุ่นที่ 2 มีผลการเรียนเฉลี่ยรวมลดลงในทุกภาคการเรียน ผลการสอบเข้ามหาวิทยาลัย นักเรียน ม.5/5 สอบได้ร้อยละ 66.00 ส่วนนักเรียน ม.5/6 สอบได้ร้อยละ 91.49

จากการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนในโครงการ สพพ. เมื่อแรกเข้าโครงการ สพพ. นักเรียนในโครงการมีความคิดเห็นว่าการได้รับการสนับสนุนส่งเสริมและกำลังใจจากครู – อาจารย์มากที่สุด มีความพอใจในความรู้ที่ได้รับเป็นอันดับรองลงมา ได้รับการส่งเสริมและให้กำลังใจจากผู้ปกครองเป็นอันดับสาม ส่วนในเรื่องที่นักเรียนในโครงการมีความเห็นว่าเหมาะสมน้อยที่สุด คือ การใช้เวลาในคาบกิจกรรมอิสระเพื่อศึกษาหาความรู้ การได้ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และกิจกรรมตามหลักสูตร น้อยเป็นอันดับสอง และการได้ใช้เวลาสำหรับทำกิจกรรมอื่น ๆ ร่วมกับเพื่อน ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนน้อยเป็นอันดับสาม เมื่อสิ้นสุดโครงการได้แบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มมีดังนี้ นักเรียนที่สอบคัดเลือกเข้าระดับอุดมศึกษาได้ มีความคิดเห็นว่าการได้รับการสนับสนุนส่งเสริมและให้กำลังใจจากผู้ปกครองเป็นอันดับหนึ่ง นักเรียนได้สอบคัดเลือกเข้าอุดมศึกษา มีความพอใจในผลการสอบเข้าได้เป็นอันดับสอง และมีความคิดเห็นว่าการได้รับการสนับสนุนส่งเสริมให้กำลังใจจากครู – อาจารย์ เป็นอันดับสาม ซึ่งก็สอดคล้องกับนักเรียนที่สอบเข้าระดับอุดมศึกษาไม่ได้ ส่วนที่แตกต่างกันคือ นักเรียนที่สอบคัดเลือกเข้าระดับอุดมศึกษาไม่ได้ มีความเห็นว่าเหมาะสมน้อยที่สุดคือ การได้ศึกษาค้นคว้ากับเพื่อนในชั้น และมีความเห็นว่าการใช้เวลาในคาบกิจกรรมอิสระเพื่อศึกษาหาความรู้มีความเหมาะสมน้อยเป็นอันดับสอง ส่วนผลการพัฒนาทางด้านจิตพิสัยของนักเรียนในโครงการ จากการสำรวจความคิดเห็นของครู – อาจารย์ที่สอนในโครงการ พบว่า มีพฤติกรรมที่ค่อนข้างดีทุกข้อ โดยมีความรับผิดชอบสูงเป็นอันดับหนึ่ง มี

ความขยันอดทนเป็นอันดับสอง และมีความสนใจตั้งใจเรียนเป็นอันดับสาม พฤติกรรมด้านความประหยัคน้อยที่สุด รองลงมาคือ ความร่วมมือและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ปีการศึกษา 2538 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ได้แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามการดำเนินโครงการของโรงเรียนในโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมและพัฒนาศึกษาการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาในส่วนกลาง (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2538 : 29) สรุปผลการศึกษาดังนี้

การจัดการศึกษาของโรงเรียนโครงการพิเศษในภาพรวมของฝ่ายบริหารส่วนมาก รายงานว่าได้ปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ เช่น ตั้งกรรมการรับผิดชอบชี้แจงบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ศึกษาหาความรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมและให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ติดตามดูแล วางแผนการประเมินผล ประชาสัมพันธ์โครงการ ชี้แจงความรู้ให้กับหน่วยงานอื่น จัดชั้นเรียนโดยแยกกลุ่มเรียนโดยเฉพาะ จัดให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมตามหลักสูตรแนะแนว และจัดให้ผู้เรียนมีกิจกรรมอิสระ นอกจากนี้ยังจัดให้ครูได้พบกับนักเรียนหลังคาบเรียน

การจัดการศึกษาของครู – อาจารย์ผู้สอนนักเรียนในโครงการพิเศษ สพพ. ครูส่วนมากมีคาบสอนนักเรียนในโครงการ 2 – 5 คาบ และสอนนักเรียนปกติ 10 – 15 คาบ โดยสอนเหมือนหลักสูตรปกติร้อยละ 38 บูรณาการเนื้อหา 2 รายวิชาหรือมากกว่าร้อยละ 33 จัดลำดับเนื้อหาใหม่ร้อยละ 29 ครูประมาณครึ่งหนึ่งสอนโดยบูรณาการจุดประสงค์ในขณะที่อีกครึ่งหนึ่งสอนโดยไม่ได้บูรณาการจุดประสงค์ วิธีการศึกษด้วยตนเองส่วนมากครูจะให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ในด้านการประเมินผล ครูกำหนดเวลาสอบเอง และในบางครั้งจะให้นักเรียนสอบพร้อมนักเรียนปกติ ครูกลุ่มหนึ่งใช้ข้อสอบสำหรับนักเรียนในโครงการโดยเฉพาะ และอีกกลุ่มหนึ่งใช้ข้อสอบฉบับเดียวกับนักเรียนปกติจำนวนเท่า ๆ กัน

ความเห็นของนักเรียนในการเลือกสมัครเรียนในโครงการ สพพ. นักเรียนส่วนมากสมัครเรียนเพราะต้องการจบเร็วโดยได้ความรู้ครบถ้วน ประโยชน์ของโครงการนี้ คือ ทำให้จบเร็ว ได้ความรู้ครบถ้วน โดยใช้เวลาเรียนน้อยกว่าปกติ นักเรียนส่วนมากต้องปรับตัวมาก และจะไม่สอบเทียบความรู้ในระบบของการศึกษานอกโรงเรียน

ปัญหาการจัดการเรียนการสอนตามความเห็นของผู้บริหารโครงการ สพพ. ผู้บริหารเห็นว่านักเรียนที่สมัครเข้าโครงการไม่เก่งมาก บางโรงเรียนนักเรียนคละกัน ทำให้มีปัญหาด้านเวลามาก ทำงานไม่ทันและนักเรียนสนใจโครงการนี้น้อย เนื่องจากยังมีการสอบเทียบ ครูไม่พร้อมหรือไม่อยากสอนนักเรียนในโครงการ เนื่องจากยังมีการสอบเทียบ ครูไม่พร้อมหรือไม่อยากสอนนักเรียนในโครงการ เนื่องจากต้องเตรียมตัวมาก บางคนยังไม่เข้าใจนักเรียน ไม่ปรับปรุงวิธีสอนและใช้สื่อ น้อย ส่วนปัญหาการจัดการเรียนการสอนตามความเห็นของครูผู้สอนโครงการ สพพ. นั้น ด้านครูผู้สอนในโครงการต้องมีการะงานมากกว่าครูปกติ บางคนไม่พร้อมที่จะสอน ไม่มีเวลาเตรียมตัวล่วงหน้าและไม่มีเวลาทุ่มเทให้กับนักเรียนจำนวนน้อย นักเรียนเรียนหนักทำงานไม่ทัน มี

ความเครียดและต้องปรับตัวมาก โดยเฉพาะในระยะแรก นักเรียนมีเวลาคั่นคว้าน้อย บางคนไม่พร้อมที่จะเรียน และมีความแปลกแยกระหว่างนักเรียนในโครงการและนักเรียนนอกโครงการ การจัดการ การจัดการบางอย่าง เช่น การจัดตารางสอบ การจัดครูผู้สอนไม่เหมาะสม เวลาที่เร่งรัด ทำให้นักเรียนไม่ได้ฝึกทักษะเท่าที่ควร ส่วนด้านอื่น ๆ ได้แก่ ขาดการประชาสัมพันธ์ระหว่างครู-นักเรียน และผู้ปกครอง ทำให้เกิดความไม่สอดคล้องกันในบางเรื่อง นอกจากนี้การที่กำหนดเวลาให้น้อยทำให้ขาดความสอดคล้องตามหลักการของหลักสูตร และนอกจากนี้ตามความคิดเห็นของนักเรียนในโครงการ สพพ. นักเรียนส่วนมากมีปัญหาด้านเวลา งานมากต้องเรียนหนัก ปัญหารองลงไป ได้แก่ การสอบบ่อย ตารางสอนไม่แน่นอน พักผ่อนไม่พอ ทำให้เกิดความเครียด ปัญหาอันดับที่สาม ได้แก่ อาจารย์สอนเร็ว นักเรียนเรียนรู้ไม่ทันทำให้ไม่เข้าใจในบางรายวิชา ปัญหาอันดับที่ 4 ได้แก่ ความไม่พร้อมของอาจารย์ในการสอน ส่วนการปรับตัวของนักเรียนเป็นปัญหาอันดับที่ 5

ผู้บริหารเสนอแนะให้ความสนใจนักเรียนกลุ่มนี้เป็นพิเศษ โดยเฉพาะด้านสังคม และคุณธรรมเพื่อนมิให้เป็นคนเห็นแก่ตัว แต่ไม่ควรยกย่องนักเรียนจนเกินไป เสนอให้หาทางช่วยเหลือรายวิชาที่ขาดแคลนครู เสนอให้จัดหลักสูตรบูรณาการให้นักเรียนที่เรียน 2 ปี, ครูควรสรุปเนื้อหาสำคัญให้นักเรียนและควรจัดทำแผนการสอนให้เหมาะสม เพื่อมีเวลาเตรียมสอบเข้ามหาวิทยาลัย ควรจัดสอนวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ปีละ 1 ห้อง โดยครูที่สมัครใจสอน และควรมีการปรับปรุงสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะด้านการเรียนการสอน

ครูเสนอแนะให้มีการประสานงานระหว่างครู เพื่อสร้างความสอดคล้องลดความซ้ำซ้อน ควรมีครูแนะแนว มีฝ่ายประสาน ชี้นำ และติดตามโครงการ เสนอให้มีการเตรียมครูในทุกด้าน คัดเลือกครูที่มีความรู้ความสามารถและตั้งใจทำงานจริง ควรเพิ่มคาบคิดเป็นชั่วโมงสอนให้กับครูที่สอนในโครงการ ควรมีการจัดสัมมนาครูในรายวิชาเดียวกัน ในโรงเรียนควรมีการรวบรวมปัญหา อุปสรรคเพื่อแก้ไข ถ้าโรงเรียนไม่พร้อมไม่ควรเปิดสอน ควรจัดทำหลักสูตรสำหรับนักเรียนกลุ่มนี้ โดยเฉพาะการคัดเลือกนักเรียน ควรคัดเลือกจากนักเรียนที่มีความพร้อมในทุกด้าน ควรให้โควตาแก่นักเรียนในโครงการเป็นพิเศษ เพราะเกรงจะน้อยกว่านักเรียนปกติ ห้องสมุดควรขยายเวลาให้บริการคั่นคว่ำ หรือมีห้องสมุดสำหรับนักเรียนกลุ่มนี้โดยเฉพาะ ผู้สอนควรรับผิดชอบต่อเนื่องตลอดหลักสูตร และควรให้นักเรียนมีสิทธิ์เลือกเรียนตามต้องการ

นักเรียนเสนอแนะให้คัดเลือกนักเรียนที่มีความพร้อมจริง ๆ โรงเรียนควรจัดให้นักเรียนได้ประเมินความพร้อมของตนก่อนเข้าร่วมโครงการ ควรมีการติดตามผลโครงการมากขึ้น ควรยกเลิกโครงการ 2 ปี และใช้โครงการ 2 ปีครึ่งแทน ควรคำนึงถึงเวลาและเนื้อหาที่สำคัญ ควรทำรายงานน้อยลง วิชาที่สอบเข้ามหาวิทยาลัยควรเพิ่มเวลาให้ และควรจัดหลักสูตรให้แน่นอน มีความต่อเนื่อง

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 ซึ่งเป็นปีของการเริ่มโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (สพพ.) จนถึงปัจจุบัน ปีการศึกษา 2538 มีนักเรียนจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายในโครงการ สพพ. ไปแล้ว 3 รุ่น จากการติดตามผลงานโครงการ สพพ. ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา นักเรียนในโครงการ สพพ. ที่จบหลักสูตรตามโครงการแล้วเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ดังนี้

โรงเรียนโครงการ สพพ. รุ่นที่ 1 เริ่มดำเนินโครงการปีการศึกษา 2534 – 2535 จำนวน 13 โรงเรียน นักเรียนจบหลักสูตรตามโครงการ จำนวน 442 คน ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จำนวน 413 คน คิดเป็นร้อยละ 93.44 จำแนกตามสังกัดสถาบันการศึกษา ได้ดังนี้

ศึกษาในสถาบันการศึกษาของรัฐ 355 คน คิดเป็นร้อยละ 80.32 โดยเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาระบบปิด 292 คน คิดเป็นร้อยละ 66.06 และสถาบันการศึกษาระบบเปิด 63 คน คิดเป็นร้อยละ 14.25 ศึกษาในสถาบันการศึกษาเอกชน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 11.19 ได้รับทุน ก.พ. ไปศึกษาต่อต่างประเทศ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.13 และประกอบอาชีพและยังไม่ได้ศึกษาต่อ 29 คน คิดเป็นร้อยละ 6.56

โครงการ สพพ. รุ่นที่ 2 เน้นโครงการปีการศึกษา 2535 – 2536 มีโรงเรียนในโครงการ จำนวน 16 โรงเรียน นักเรียนจบหลักสูตรตามโครงการ จำนวน 474 คน ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จำนวน 454 คน คิดเป็นร้อยละ 95.78 จำแนกตามสังกัดสถาบันการศึกษา ได้ดังนี้

ศึกษาในสถาบันการศึกษาของรัฐ 366 คน คิดเป็นร้อยละ 77.21 โดยเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาระบบปิด 327 คน คิดเป็นร้อยละ 68.99 และสถาบันการศึกษาระบบเปิด 39 คน คิดเป็นร้อยละ 8.23 ศึกษาในสถาบันการศึกษาเอกชน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 18.05 ได้รับทุน AFS ไปศึกษาต่อต่างประเทศ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.21 ประกอบอาชีพและยังไม่ได้ศึกษาต่อ 20 คน คิดเป็นร้อยละ 4.22

โครงการ สพพ. รุ่นที่ 3 ดำเนินโครงการปีการศึกษา 2536 – 2537 มีโรงเรียนในโครงการ จำนวน 45 โรงเรียน มีนักเรียนจบหลักสูตรตามโครงการจำนวน 1,268 คน ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จำนวน 1,241 คน คิดเป็นร้อยละ 96.50 จำแนกตามสังกัดสถาบันการศึกษา ได้ดังนี้

ศึกษาในสถาบันการศึกษาของรัฐ 1,118 คน คิดเป็นร้อยละ 88.17 โดยเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาระบบปิด 1,032 คน คิดเป็นร้อยละ 80.25 และสถาบันการศึกษาระบบเปิด 86 คน คิดเป็นร้อยละ 6.69 ศึกษาในสถาบันการศึกษาเอกชน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 8.40 ได้รับทุนไปศึกษาต่อต่างประเทศ 15 คน คิดเป็นร้อยละ 1.17 ประกอบอาชีพและยังไม่ได้ศึกษาต่อ 25 คน คิดเป็นร้อยละ 1.94 ติดตามผลไม่ได้ 20 คน คิดเป็นร้อยละ 1.56

ตอนที่ 2 โครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนการ มัธยมศึกษาตอนปลาย (พสพ.) ของโรงเรียนเซนต์คาเบรียล

1. หลักการและเหตุผล

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ที่โรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศใช้อยู่ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 กรมสามัญศึกษาได้เริ่มโครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (สพพ.) โดยส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเรียนจบหลักสูตรโดยใช้ระยะเวลาเรียน 2 ปี โดยมีโรงเรียนนำร่อง 13 โรงเรียนทั่วประเทศ ในจำนวนนั้นโรงเรียนเซนต์คาเบรียลได้เข้าร่วมโครงการด้วย ในปีการศึกษา 2541 มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการรวม 50 โรงเรียนจนมาถึงปีการศึกษา 2544 เหลือเพียงโรงเรียนเซนต์คาเบรียล เพียงโรงเรียนเดียวที่ยังคงดำเนินการมาถึงปัจจุบัน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรระดับชาติที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ ซึ่งหลักการ ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นไปตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศกล่าวคือ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล เป็นการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน และมีจุดหมายให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนรักการอ่าน รักการเขียนและรักการค้นคว้า มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

โรงเรียนเซนต์คาเบรียลได้ดำเนินการโครงการต่อเนื่อง พร้อมกันนี้ได้ขอเปลี่ยนชื่ออักษรย่อจากเดิม (สพพ.) มาเป็น (พสพ.) โดยจัดโปรแกรมการเรียนการสอนในลักษณะการประสมประสาน ใช้วิธีเพิ่มพูนประสบการณ์ และลดระยะเวลาการเรียน ภายใต้การปรับประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

จึงเห็นว่าเป็นความจำเป็นที่จะต้องศึกษาเชิงประเมิณผล โครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (พสพ.) ของโรงเรียนเซนต์คาเบรียลที่ได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 ถึงปีการศึกษา 2548 เป็นระยะเวลา 15 ปี โดยคาดหวังว่าจะได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความถนัด ความสามารถ และความสนใจของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ถึงขีดสูงสุดตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

2.2 เพื่อให้โอกาสแก่นักเรียนที่มีความถนัด และความสามารถเป็นพิเศษเรียนจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายได้ในเวลา 2 ปี

2.3 ศึกษาหาโครงการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ปรับปรุงพัฒนาให้การดำเนินโครงการสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. คุณสมบัติของนักเรียน

3.1 นักเรียนที่ได้สิทธิเรียนต่อระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

3.1.1 เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ช่วงชั้นที่ 3) โรงเรียนเซนต์คาเบรียล

3.1.2 เป็นผู้ที่มีความประพฤติเรียบร้อยตามที่โรงเรียนประกาศไว้ในคู่มือนักเรียน หรือไม่เคยมีความผิดถึงขั้นลงโทษทำทัณฑ์บน

3.1.3 มีระดับผลการเรียนผ่านเกณฑ์โดยไม่ได้ติด “0” รายวิชาใดๆ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ช่วงชั้นที่ 3)

3.1.4 มีผลการเรียนรวมทุกรายวิชา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2.50

3.2 นักเรียนที่ได้สิทธิเรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีสิทธิเลือกแผนการเรียน ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

3.2.1 แผนการเรียน วิทยาศาสตร์ – คณิตฯ

1) นักเรียนมีคุณสมบัติตามข้อ 3.1.1 ถึงข้อ 3.1.4
2) มีผลการเรียนรายวิชา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 แต่ละรายวิชาเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.50

3.2.2 แผนการเรียนศิลป์ – คำนวณ

1) นักเรียนมีคุณสมบัติตามข้อ 3.1.1 ถึงข้อ 3.1.4
2) มีผลการเรียน รายวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 รวมกันเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2.50

3.2.3 แผนการเรียนศิลป์ – ภาษาฯ

1) นักเรียนมีคุณสมบัติตามข้อ 3.1.1 ถึงข้อ 3.1.4

2) มีผลการเรียน รายวิชาภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 รวมกันเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2.50

3.3 นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ข้อ 1-2 ต้องยื่นใบสมัครสอบคัดเลือกตามประกาศที่ โรงเรียนกำหนด

3.4 นักเรียนภายนอกที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีสิทธิ์สมัครสอบคัดเลือก เข้าเรียนตามระเบียบของโรงเรียน จะต้องมียผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 รวมกัน เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.00

4. การเตรียมการของโรงเรียนที่เข้าโครงการ

4.1 การเตรียมการของผู้บริหารโรงเรียน

4.1.1 กำหนดแนวการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเวลา 2 ปี

4.1.2 จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งอาจประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้างานแนะแนว หัวหน้างานทะเบียนวัดผล เป็นต้น

4.1.3 จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์โครงการ

4.1.4 วางโครงสร้างการ จัดแผนการเรียนให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียนและนักเรียน

4.1.5 ประชุมครู-อาจารย์ทุกคนให้เข้าใจโครงการ

4.1.6 จัดเตรียมบุคลากรที่จะรับผิดชอบการเรียนการสอนของนักเรียนใน โครงการ

4.1.7 พัฒนาการเรียนการสอน จัดให้มีการบูรณาการ เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนจบหลักสูตรภายใน 2 ปี

4.1.8 พัฒนาห้องสมุด ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องพิเศษอื่นๆ ให้เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน

4.1.9 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

4.2 การเตรียมการของครูผู้สอน

4.2.1 ศึกษาและวิเคราะห์เอกสารต่างๆ เกี่ยวกับโครงการ ได้แก่

- โครงการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

- นโยบายของโรงเรียนเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ
- แนวการจัดการเรียนการสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโครงการ พสพ
- รูปแบบการจัดการเรียนการสอน
- เอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ

4.2.2 ศึกษา นโยบายของโรงเรียนเกี่ยวกับโครงการพัฒนาด้านวิชาการของนักเรียน เช่น โครงการ พสพท. โครงการตอบปัญหาทางวิชาการ โครงการส่งเสริมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น

4.2.3 ศึกษาแนวปฏิบัติของนักเรียนเกี่ยวกับการรับนักเรียนเข้าโครงการ พสพ.

4.2.4 ปฏิบัติการกลุ่มเพื่อวิเคราะห์แนวทางในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียน เช่น การเลือกใช้วิธีเสนอ เทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนในโครงการ พสพ การบูรณาการจุดประสงค์และเนื้อหาวิชา

4.2.5 เตรียมจัดทำแนวการสอน และ/หรือแผนการสอนแต่ละรายวิชา

4.3 การเตรียมการรับนักเรียน

4.3.1 ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและนักเรียนทราบโครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป้าหมาย คุณสมบัติ และผลที่นักเรียนจะได้รับจากโครงการ

4.3.2 รับสมัครนักเรียนที่ต้องการเข้าร่วมโครงการ โดยจะต้องมีผู้ปกครองให้ความเห็นชอบ

4.3.3 คัดเลือกนักเรียนเข้าร่วมโครงการตามคุณสมบัติที่กำหนด

4.3.4 ประชุมชี้แจงนักเรียนให้ทราบแนวทางของการเข้าร่วมโครงการ

4.3.5 ให้นักเรียนในโครงการได้พบครู อาจารย์ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นที่ปรึกษา ทั้งด้านการลงทะเบียนการปฏิบัติตัว เพื่อให้เข้าร่วมโครงการได้จนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้ตามจุดมุ่งหมาย

5. การลาออกจากโครงการของนักเรียน

เมื่อนักเรียนได้เรียนไปช่วงระยะเวลาหนึ่ง ไม่เกินภาคเรียนที่ 1 ของปีการศึกษาแรก และมีความประสงค์จะลาออกจากโครงการ เพื่อเรียนตามแผนปกติ (3 ปีจบ) ก็สามารถทำได้ โดยให้ผู้ปกครองทำหนังสือแจ้งโรงเรียน เมื่ออาจารย์ที่ปรึกษาเห็นชอบ โรงเรียนก็จะอนุมัติให้ลาออกจาก

โครงการ และเรียนตามหลักสูตรปกติ ทั้งนี้ นักเรียนจะต้องยื่นใบลาออกจากโครงการภายในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษาที่ 1

6. ลิทธิของนักเรียนในโครงการ

6.1 นักเรียนในโครงการจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2544 โดยใช้เวลาเรียน 2 ปีการศึกษา มีสิทธิเหมือนกับนักเรียนที่เรียนจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ใช้เวลาเรียน 3 ปีการศึกษาทุกประการ

6.2 นักเรียนในโครงการที่เรียนจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2544 โดยใช้เวลาเรียน 2 ปีการศึกษา ไม่มีสิทธิขอเรียนต่อในปีที่ 3

โดยสรุปแล้วโครงการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (พสพ.) เป็นโครงการที่ส่งเสริมให้โรงเรียนได้พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อสนองความต้องการ ความถนัด ความสามารถและความสนใจ และศักยภาพของนักเรียนที่เรียนดี มีความรับผิดชอบ และมีความต้องการที่จะจบหลักสูตรให้เร็วกว่าปกติตามศักยภาพของตน ถือได้ว่าเป็นนวัตกรรมการศึกษาอย่างหนึ่งที่เปิดโอกาสให้โรงเรียนได้พัฒนาการบริหารหลักสูตรให้เหมาะสมสำหรับนักเรียนที่เรียนดี มีสติปัญญาความสามารถระดับสูง ทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้ครูได้พัฒนากลวิธีสอนให้เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียนเหล่านี้ มีการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของโรงเรียน (จุดเน้นข้อที่ 1 ของหลักสูตร) มีการบูรณาการผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและเนื้อหาสาระ ในหลักสูตร การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้ นักเรียนเป็นศูนย์กลาง สามารถพึ่งตนเอง และฝึกนิสัยใฝ่หาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งต่างๆ สามารถทำงานเป็นกลุ่ม

7. การใช้หลักสูตรในโครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (พสพ.) ของโรงเรียนเซนต์คาเบรียล

7.1 หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้บัญญัติไว้ในหมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ”

โรงเรียนเซนต์คาเบรียลจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ และส่งเสริมผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ โดยมีกลุ่มผู้เรียนที่มีความพร้อมและความสามารถพิเศษที่จะได้รับการส่งเสริมแตกต่างกับกลุ่มผู้เรียนปกติ ดังนั้นโรงเรียนเซนต์คาเบรียลจึงได้จัดทำหลักสูตรที่มีลักษณะเฉพาะสำหรับพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ โดยจัดมวลประสบการณ์เพิ่มเติมเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของผู้เรียน อีกทั้งเป็นการบูรณาการในการเรียนปกติให้มี ความยืดหยุ่นตามความสามารถของผู้เรียน

7.2 จุดหมายของหลักสูตร

หลักสูตรพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ทักษะตาม ธรรมชาติ และตามศักยภาพผู้เรียน โดยมีจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มากกว่าหลักสูตรปกติของโรงเรียนเซนต์คาเบรียล ดังต่อไปนี้

7.2.1 มีความรู้ตามสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

7.2.2 มีทักษะ ประสบการณ์ เพิ่มเติมที่ส่งเสริมความสามารถพิเศษตามศักยภาพของผู้เรียน

7.2.3 สามารถค้นคว้า ศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ

7.2.4 เป็นผู้นำทางด้านสติปัญญาและจิตวิญญาณ

7.2.5 มีความยืดหยุ่นและบูรณาการการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.2.6 มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขัน และร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก

7.2.7 มีความสามารถในการศึกษาค้นคว้าระดับสูงได้

7.3 เป้าหมาย

การจัดทำหลักสูตรพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษมีเป้าหมายที่จะส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้กับผู้เรียนที่มีศักยภาพในการเรียนรู้ตามจุดหมายของหลักสูตรสำหรับช่วงชั้นที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ครบตามจำนวนหน่วยกิตตามเกณฑ์การจบหลักสูตรของโรงเรียนเซนต์คาเบรียล

7.4 โครงสร้างหลักสูตรพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ หลักสูตร 2 ปี

เพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปตามหลักการและจุดหมายของหลักสูตรพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ของโรงเรียนเซนต์คาเบรียล จึงได้กำหนดโครงสร้างไว้ดังต่อไปนี้

7.4.1 กลุ่มสาระพื้นฐาน จำนวน 42 หน่วยกิต ได้แก่รายวิชาต่อไปนี้

ภาษาไทย	6 หน่วยกิต
คณิตศาสตร์	6 หน่วยกิต
วิทยาศาสตร์	9 หน่วยกิต
สังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม	6 หน่วยกิต
สุขศึกษาและพลศึกษา	3 หน่วยกิต
ศิลปศึกษาและดนตรีศึกษา	3 หน่วยกิต
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	3 หน่วยกิต
ภาษาต่างประเทศ	6 หน่วยกิต

7.4.2 กลุ่มสาระเพิ่มเติม จำนวน 48 หน่วยกิต ได้แก่รายวิชาต่อไปนี้

คณิตศาสตร์	9 หน่วยกิต
วิทยาศาสตร์ (ฟิสิกส์)	9 หน่วยกิต
วิทยาศาสตร์ (เคมี)	9 หน่วยกิต
วิทยาศาสตร์ (ชีววิทยา)	9 หน่วยกิต
สุขศึกษาและพลศึกษา	3 หน่วยกิต
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	3 หน่วยกิต
ภาษาต่างประเทศ	6 หน่วยกิต

7.4.3 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 6 หน่วยกิต ได้แก่รายวิชาต่อไปนี้

ชมรม และ โครงการงาน	3 หน่วยกิต
แนะแนว และ จริยะ	3 หน่วยกิต

7.4.4 เกณฑ์การประเมินการผ่านช่วงชั้น

- นักเรียนจะต้องผ่านเกณฑ์การประเมินสาระการเรียนรู้ครบทั้ง 8 กลุ่มสาระ
- นักเรียนจะต้องผ่านเกณฑ์การประเมินการอ่าน คิควิเคราะห์ และเขียนสื่อความ
- นักเรียนจะต้องผ่านเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- นักเรียนจะต้องผ่านเกณฑ์การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนครบทุกกิจกรรม

7.4.5 เกณฑ์การประเมินการจบการศึกษาภาคบังคับ

นักเรียนจะต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ และได้รับการตัดสินผลการเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

นักเรียนจะต้องผ่านการประเมินการอ่าน คิควิเคราะห์และเขียนสื่อความ ให้ได้ตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

นักเรียนจะต้องผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่
โรงเรียนกำหนด

นักเรียนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านการประเมินตามเกณฑ์
ที่โรงเรียนกำหนด

7.4.6 เกณฑ์การประเมินการจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นักเรียนจะต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ และได้หน่วยกิต
ครบตามหลักสูตรที่โรงเรียนกำหนดและได้รับการตัดสินผลการเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

นักเรียนจะต้องผ่านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ ให้ได้
ตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

นักเรียนจะต้องผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่โรงเรียน
กำหนด

นักเรียนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่
โรงเรียนกำหนด

7.4.7 เกณฑ์การประเมินการผ่านผลการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น 8 กลุ่มสาระ

นักเรียนจะต้องผ่านผลการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม ครบทุก
รายวิชาตลอดช่วงชั้นได้รับการตัดสินผลการเรียนให้ “ผ่าน” ไม่ต่ำกว่า 1 ทุกรายวิชา

7.4.8 เกณฑ์การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ

ดี ความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ มีคุณภาพสูง
กว่าค่าเฉลี่ยตามรายการที่ปรากฏในตัวบ่งชี้หรือสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ

พอใช้ ความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความ มี
คุณภาพเทียบกับค่าเฉลี่ยตามรายการที่ปรากฏในตัวบ่งชี้ทุกตัวบ่งชี้หรือเท่ากับเกณฑ์ขั้นต่ำ

ปรับปรุง ความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความ มี
คุณภาพต่ำกว่าค่าเฉลี่ยตามรายการที่ปรากฏในตัวบ่งชี้ทุกตัวบ่งชี้และต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ
นักเรียนทุกคนจะต้องผ่านการประเมินในระดับ “พอใช้” หรือ “ดี” จึงจะผ่านเกณฑ์การประเมิน

7.4.9 เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ดีเยี่ยม มีพฤติกรรมสูงกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

ดี มีพฤติกรรมตามเกณฑ์ขั้นต่ำที่โรงเรียนกำหนด

ควรปรับปรุง มีพฤติกรรมบางประการที่ต้องปรับปรุง

นักเรียนทุกคนจะต้องผ่านการประเมินในระดับ “ดีเยี่ยม” หรือ “ดี” จึงจะผ่านเกณฑ์การประเมิน

7.4.10 เกณฑ์การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

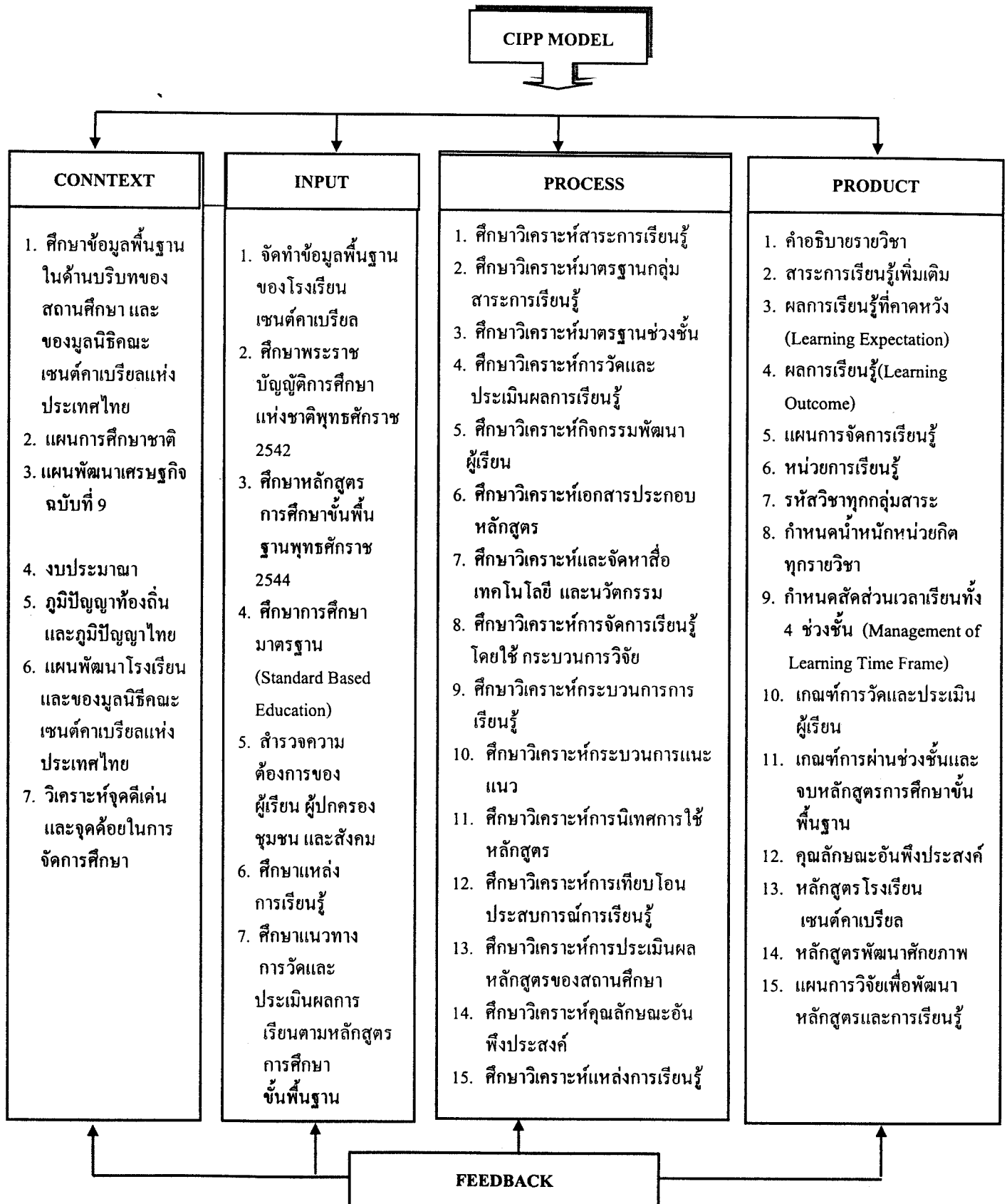
นักเรียนจะต้องผ่านจุดประสงค์ของกิจกรรมทุกกิจกรรมที่นักเรียนเข้าร่วม
นักเรียนจะต้องมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตลอดภาคเรียน/ปีการศึกษา
ไม่น้อยกว่า 80% ของระยะเวลาปฏิบัติกิจกรรมทั้งหมด

7.4.11 การจบหลักสูตรโรงเรียนเซนต์คาเบรียล

เนื่องจากการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สถานศึกษาจะต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับใช้จัดการเรียนการสอนเอง ดังนั้น หลักสูตรโรงเรียนเซนต์คาเบรียลจึงมีโครงสร้าง แนวทางในการดำเนินการ แนวทางการวัดและ ประเมินผล ตลอดจนเกณฑ์การดำเนินการในเรื่องต่างๆ ไม่เหมือนกันกับสถานศึกษาอื่น ดังนั้น เกณฑ์การจบหลักสูตรโรงเรียนเซนต์คาเบรียล จึงมีความแตกต่างกันด้วย เพื่อให้มีความสอดคล้อง กับหลักสูตรของโรงเรียนที่ได้จัดทำขึ้น

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งใช้เวลาประมาณ 12 ปี ผู้เรียนสามารถจบการศึกษาได้ 2 ช่วง คือ จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ถือว่า จบการศึกษาคอนคั๊บ และจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งถือว่า จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนเซนต์คาเบรียล

ตารางที่ 2.3 ตารางประกอบโครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2545
(สำหรับหลักสูตรพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ)

ระดับชั้น ม.4 ภาคเรียนที่ 1			ระดับชั้น ม.4 ภาคเรียนที่ 2		
กลุ่มสาระพื้นฐาน	รหัส	นก	กลุ่มสาระพื้นฐาน	รหัส	นก
ภาษาไทย	ท041110	1.0	ภาษาไทย	ท042112	1.0
ภาษาไทย	ท041111	1.0	ภาษาไทย	ท042113	1.0
คณิตศาสตร์	ค041110	1.0	คณิตศาสตร์	ค042112	1.0
คณิตศาสตร์	ค041111	1.0	คณิตศาสตร์	ค042113	1.0
วิทยาศาสตร์	ว041110	1.5	วิทยาศาสตร์	ว042112	1.5
วิทยาศาสตร์	ว041111	1.5	วิทยาศาสตร์	ว042113	1.5
สังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม	ส041110	1.0	สังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม	ส042112	1.0
สังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม	ส041111	1.0	สังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม	ส042113	1.0
สุขศึกษาและพลศึกษา	พ041110	0.5	สุขศึกษาและพลศึกษา	พ042112	0.5
สุขศึกษาและพลศึกษา	พ041111	0.5	สุขศึกษาและพลศึกษา	พ042113	0.5
ศิลปะ/ดนตรี	ศ041110	0.5	ศิลปะ/ดนตรี	ศ042112	0.5
ศิลปะ/ดนตรี	ศ041111	0.5	ศิลปะ/ดนตรี	ศ042113	0.5
การงานอาชีพฯ	ง041110	0.5	การงานอาชีพฯ	ง042112	0.5
การงานอาชีพฯ	ง041111	0.5	การงานอาชีพฯ	ง042113	0.5
ภาษาต่างประเทศ	คอ41110	1.0	ภาษาต่างประเทศ	คอ42112	1.0
ภาษาต่างประเทศ	คอ41111	1.0	ภาษาต่างประเทศ	คอ42113	1.0
กลุ่มสาระเพิ่มเติม					
คณิตศาสตร์	ค041204	1.5	คณิตศาสตร์	ค042206	1.5
คณิตศาสตร์	ค041205	1.5	คณิตศาสตร์	ค042207	1.5
วิทยาศาสตร์ ฟิสิกส์	วฟ41201	1.5	วิทยาศาสตร์ ฟิสิกส์	วฟ42203	1.5
วิทยาศาสตร์ ฟิสิกส์	วฟ41202	1.5	วิทยาศาสตร์ เคมี	วค41202	1.5
วิทยาศาสตร์ เคมี	วค41201	1.5	วิทยาศาสตร์ เคมี	วค42203	1.5
วิทยาศาสตร์ ชีววิทยา	วช41201	1.5	วิทยาศาสตร์ ชีววิทยา	วช42203	1.5
วิทยาศาสตร์ ชีววิทยา	วช41202	1.5	พลศึกษา	พ041202	0.5
พลศึกษา	พ041201	0.5	พลศึกษา	พ042203	0.5
การงานอาชีพฯ	ง041204	0.5	การงานอาชีพฯ	ง041205	0.5
ภาษาต่างประเทศ	คอ41207	1.0	การงานอาชีพฯ	ง042206	0.5
			ภาษาต่างประเทศ	คอ41208	1.0
รวม			รวม		

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	รหัส	น้ำหนัก (ชั่วโมง)	ผลการประเมิน		ผลการเรียน	
			ภาค 1	ภาค 2	สรุป ปกติ	แก้ไข
ชมรม	กข41110-1, 42112-3	0.5+0.5				
แนะแนว	กน41110-1, 42112-2	0.5+0.5				
โครงการ	กค41110-1, 42112-3	0.5+0.5				
จริยศึกษา	กจ41110-1, 42112-2	0.5+0.5				
รักษาดินแดน	-	40				

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ระดับชั้น ม.5 ภาคเรียนที่ 1			ระดับชั้น ม.5 ภาคเรียนที่ 2		
กลุ่มสาระพื้นฐาน	รหัส	นก	กลุ่มสาระพื้นฐาน	รหัส	นก
ภาษาไทย	ท043114	1.0			
ภาษาไทย	ท043115	1.0			
คณิตศาสตร์	ค043114	1.0			
คณิตศาสตร์	ค043115	1.0			
วิทยาศาสตร์	ว043114	1.5			
วิทยาศาสตร์	ว043115	1.5			
สังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม	ส043114	1.0			
สังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม	ส043115	1.0			
สุขศึกษาและพลศึกษา	พ043114	0.5			
สุขศึกษาและพลศึกษา	พ043115	0.5			
ศิลป/ดนตรี	ศ043114	0.5			
ศิลป/ดนตรี	ศ043115	0.5			
การงานอาชีพฯ	ง043114	0.5			
การงานอาชีพฯ	ง043115	0.5			
ภาษาต่างประเทศ	คอ43114	1.0			
ภาษาต่างประเทศ	คอ43115	1.0			
กลุ่มสาระเพิ่มเติม					
คณิตศาสตร์	ค043208	1.5	คณิตศาสตร์	ค043209	1.5
วิทยาศาสตร์ ฟิสิกส์	วฟ42204	1.5	วิทยาศาสตร์ ฟิสิกส์	วฟ43206	1.5
วิทยาศาสตร์ ฟิสิกส์	วฟ43205	1.5	วิทยาศาสตร์ เคมี	วค43205	1.5
วิทยาศาสตร์ เคมี	วค42204	1.5	วิทยาศาสตร์ เคมี	วค43206	1.5
วิทยาศาสตร์ ชีววิทยา	วช42204	1.5	วิทยาศาสตร์ ชีววิทยา	วช43205	1.5
พลศึกษา	พ042204	0.5	วิทยาศาสตร์ ชีววิทยา	วช43206	1.5
การงานอาชีพฯ	ง042507	0.5	พลศึกษา	พ043205	0.5
ภาษาต่างประเทศ	คอ42209	1.0	พลศึกษา	พ043206	0.5
ภาษาต่างประเทศ	คอ42210	1.0	การงานอาชีพฯ	ง043208	0.5
			การงานอาชีพฯ	ง043209	0.5
			ภาษาต่างประเทศ	คอ43211	1.0
			ภาษาต่างประเทศ	คอ43212	1.0
รวม			รวม		

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	รหัส	น้ำหนัก (ชั่วโมง)	ผลการประเมิน			ผลการเรียน	
			ภาค 1	ภาค 2	สรุป	ปกติ	แก้ไข
ชมรม	กช43114 , กช43115	0.5+0.5					
แนะแนว	กน43114 , กน43115	0.5+0.5					
โครงการ	กค43114 , กค43115	0.5+0.5					
จริยศึกษา	กจ43114 , กจ43115	0.5+0.5					
รักษาดินแดน	-	40					

7.5 โครงสร้างแผนการเรียนรู้ - คณิตฯ หลักสูตร 3 ปี

เพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปตามหลักการและจุดหมายของหลักสูตรพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษโรงเรียนเซนต์คาเบรียล จึงได้กำหนดโครงสร้างไว้ดังต่อไปนี้

7.5.1 กลุ่มสาระพื้นฐาน จำนวน 42 หน่วยกิต ได้แก่รายวิชาต่อไปนี้

ภาษาไทย	6 หน่วยกิต
คณิตศาสตร์	6 หน่วยกิต
วิทยาศาสตร์	9 หน่วยกิต
สังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม	6 หน่วยกิต
สุขศึกษาและพลศึกษา	3 หน่วยกิต
ศิลปศึกษาและดนตรีศึกษา	3 หน่วยกิต
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	3 หน่วยกิต
ภาษาต่างประเทศ	6 หน่วยกิต

7.5.2 กลุ่มสาระเพิ่มเติม จำนวน 48 หน่วยกิต ได้แก่รายวิชาต่อไปนี้

คณิตศาสตร์	9 หน่วยกิต
วิทยาศาสตร์ (ฟิสิกส์)	9 หน่วยกิต
วิทยาศาสตร์ (เคมี)	9 หน่วยกิต
วิทยาศาสตร์ (ชีววิทยา)	9 หน่วยกิต
สุขศึกษาและพลศึกษา	3 หน่วยกิต
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	3 หน่วยกิต
ภาษาต่างประเทศ	6 หน่วยกิต

7.5.3 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 6 หน่วยกิต ได้แก่รายวิชาต่อไปนี้

ชมรม และ โครงการงาน	3 หน่วยกิต
แนะแนว และ จริยะ	3 หน่วยกิต

7.5.4 เกณฑ์การประเมินการผ่านช่วงชั้น

- นักเรียนจะต้องผ่านเกณฑ์การประเมินสาระการเรียนรู้ครบทั้ง 8 กลุ่มสาระ
- นักเรียนจะต้องผ่านเกณฑ์การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ
- นักเรียนจะต้องผ่านเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- นักเรียนจะต้องผ่านเกณฑ์การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนครบทุกกิจกรรม

7.5.5 เกณฑ์การประเมินการจบการศึกษาภาคบังคับ

นักเรียนจะต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ และได้รับการตัดสินผลการเรียนให้ได้ ตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

นักเรียนจะต้องผ่านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความ ให้ได้ตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

นักเรียนจะต้องผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

นักเรียนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

7.5.6 เกณฑ์การประเมินการจบการศึกษาระดับพื้นฐาน

นักเรียนจะต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ และได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรที่โรงเรียนกำหนดและได้รับการตัดสินผลการเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

นักเรียนจะต้องผ่านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ ให้ได้ตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

นักเรียนจะต้องผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

นักเรียนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

7.5.7 เกณฑ์การประเมินการผ่านผลการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น 8 กลุ่มสาระ

นักเรียนจะต้องผ่านผลการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม ครอบคลุมรายวิชาตลอดช่วงชั้นได้รับการตัดสินผลการเรียนให้ “ผ่าน” ไม่น้อยกว่า 1 ทุกรายวิชา

7.5.8 เกณฑ์การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ

ดี ความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ มีคุณภาพสูงกว่าค่าเฉลี่ยตามรายการที่ปรากฏในตัวบ่งชี้หรือสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ

พอใช้ ความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความ มีคุณภาพเทียบเท่ากับค่าเฉลี่ยตามรายการที่ปรากฏในตัวบ่งชี้ทุกตัวบ่งชี้หรือเท่ากับเกณฑ์ขั้นต่ำ

ปรับปรุง ความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความ มีคุณภาพต่ำกว่าค่าเฉลี่ยตามรายการที่ปรากฏในตัวบ่งชี้ทุกตัวบ่งชี้และต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ

นักเรียนทุกคนจะต้องผ่านการประเมินในระดับ “พอใช้” หรือ “ดี” จึงจะผ่านเกณฑ์การประเมิน

7.5.9 เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ดีเยี่ยม พฤติกรรมสูงกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

ดี มีพฤติกรรมตามเกณฑ์ขั้นต่ำที่โรงเรียนกำหนด

ควรปรับปรุง มีพฤติกรรมบางประการที่ต้องปรับปรุง

นักเรียนทุกคนจะต้องผ่านการประเมินในระดับ “ดีเยี่ยม” หรือ “ดี” จึงจะผ่านเกณฑ์การประเมิน

7.5.10 เกณฑ์การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

นักเรียนจะต้องผ่านจุดประสงค์ของกิจกรรมทุกกิจกรรมที่นักเรียนเข้าร่วม

นักเรียนจะต้องมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตลอดภาคเรียน/ปีการศึกษาไม่น้อยกว่า 80% ของระยะเวลาปฏิบัติกิจกรรมทั้งหมด

7.5.11 การจบหลักสูตรโรงเรียนเซนต์คาเบรียล

เนื่องจากการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สถานศึกษาจะต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับใช้จัดการเรียนการสอนเอง ดังนั้น หลักสูตรโรงเรียนเซนต์คาเบรียลจึงมีโครงสร้าง แนวทางในการดำเนินการ แนวทางการวัดและประเมินผล ตลอดจนเกณฑ์การดำเนินการในเรื่องต่างๆ ไม่เหมือนกันกับสถานศึกษาอื่น ดังนั้น เกณฑ์การจบหลักสูตรโรงเรียนเซนต์คาเบรียล จึงมีความแตกต่างกันด้วย เพื่อให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรของโรงเรียนที่ได้จัดทำขึ้น

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งใช้เวลาประมาณ 12 ปี ผู้เรียนสามารถจบการศึกษาได้ 2 ช่วง คือ จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ถือว่า จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งถือว่า จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ตารางที่ 2.4 ตารางประกอบโครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2545
(หลักสูตร 3 ปี เรียนตามโครงสร้างปกติ แผนการเรียนวิทย์ - คณิตฯ)

ระดับชั้น ม.4 ภาคเรียนที่ 1			ระดับชั้น ม.4 ภาคเรียนที่ 2		
กลุ่มสาระพื้นฐาน	รหัส	นค	กลุ่มสาระพื้นฐาน	รหัส	นค
ภาษาไทย	ท041110	1.0	ภาษาไทย	ท041111	1.0
คณิตศาสตร์	ค041110	1.0	คณิตศาสตร์	ค041111	1.0
วิทยาศาสตร์	วท41110	1.5	วิทยาศาสตร์	วท41111	1.5
สังคมศึกษา	ส041110	1.0	สังคมศึกษา	ส041111	1.0
สุขศึกษาและพลศึกษา	พ041110	0.5	สุขศึกษาและพลศึกษา	พ041111	0.5
ศิลป์/ดนตรี	ศ041110	0.5	ศิลป์/ดนตรี	ศ041111	0.5
การงานอาชีพฯ	ง041110	0.5	การงานอาชีพฯ	ง041111	0.5
ภาษาต่างประเทศ	ดอ41110	1.0	ภาษาต่างประเทศ	ดอ41111	1.0
กลุ่มสาระเพิ่มเติม					
คณิตศาสตร์	ค041204	1.5	คณิตศาสตร์	ค041205	1.5
วิทยาศาสตร์ (ฟิสิกส์)	วฟ41201	1.5	วิทยาศาสตร์ (ฟิสิกส์)	วฟ41202	1.5
วิทยาศาสตร์ (เคมี)	วค41201	1.5	วิทยาศาสตร์ (เคมี)	วค41202	1.5
วิทยาศาสตร์ (ชีววิทยา)	วช41201	1.5	วิทยาศาสตร์ (ชีววิทยา)	วช41202	1.5
สุขศึกษาและพลศึกษา	พ041201	0.5	สุขศึกษาและพลศึกษา	พ041202	0.5
การงานอาชีพฯ	ง041204	0.5	การงานอาชีพฯ	ง041205	0.5
ภาษาต่างประเทศ	ดอ41207	1.0	ภาษาต่างประเทศ	ดอ41208	1.0
รวม		150	รวม		150

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	รหัส	น้ำหนัก (ชั่วโมง)	ผลการประเมิน			ผลการเรียน	
			ภาค 1	ภาค 2	สรุป	ปกติ	แก้ไข
ชมรม	กข41110	40					
แนะแนว	กน41110	40					
โครงการ	กค41110	40					
จริยศึกษา	กจ41110	40					
รักษาดินแดน		40					

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ระดับชั้น ม.5 ภาคเรียนที่ 1			ระดับชั้น ม.5 ภาคเรียนที่ 2		
กลุ่มสาระพื้นฐาน	รหัส	นค	กลุ่มสาระพื้นฐาน	รหัส	นค
ภาษาไทย	ท042112	1.0	ภาษาไทย	ท042113	1.0
คณิตศาสตร์	ค042112	1.0	คณิตศาสตร์	ค042113	1.0
วิทยาศาสตร์	วท42112	1.5	วิทยาศาสตร์	วท42113	1.5
สังคมศึกษา	ส042112	1.0	สังคมศึกษา	ส042113	1.0
สุขศึกษาและพลศึกษา	พ042112	0.5	สุขศึกษาและพลศึกษา	พ042113	0.5
ศิลปะ/ดนตรี	ศ042112	0.5	ศิลปะ/ดนตรี	ศ042113	0.5
การงานอาชีพฯ	ง042112	0.5	การงานอาชีพฯ	ง042113	0.5
ภาษาต่างประเทศ	ตอ42112	1.0	ภาษาต่างประเทศ	ตอ42113	1.0
กลุ่มสาระเพิ่มเติม					
คณิตศาสตร์	ค042206	1.5	คณิตศาสตร์	ค042207	1.5
วิทยาศาสตร์ (ฟิสิกส์)	วฟ42203	1.5	วิทยาศาสตร์ (ฟิสิกส์)	วฟ42204	1.5
วิทยาศาสตร์ (เคมี)	วค42203	1.5	วิทยาศาสตร์ (เคมี)	วค42204	1.5
วิทยาศาสตร์ (ชีววิทยา)	วช42203	1.5	วิทยาศาสตร์ (ชีววิทยา)	วช42204	1.5
สุขศึกษาและพลศึกษา	พ042203	0.5	สุขศึกษาและพลศึกษา	พ042204	0.5
การงานอาชีพฯ	ง042206	0.5	การงานอาชีพฯ	ง042207	0.5
ภาษาต่างประเทศ	ตอ42209	1.0	ภาษาต่างประเทศ	ตอ42210	1.0
รวม		150	รวม		150

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	รหัส	น้ำหนัก (ชั่วโมง)	ผลการประเมิน			ผลการเรียน	
			ภาค 1	ภาค 2	สรุป	ปกติ	แก้ไข
ชมรม	กข41110	40					
แนะแนว	กน41110	40					
โครงงาน	กค41110	40					
จริยศึกษา	กจ41110	40					
รักษาดินแดน		40					

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ระดับชั้น ม.6 ภาคเรียนที่ 1			ระดับชั้น ม.6 ภาคเรียนที่ 2		
กลุ่มสาระพื้นฐาน	รหัส	นก	กลุ่มสาระพื้นฐาน	รหัส	นก
ภาษาไทย	ท043114	1.0	ภาษาไทย	ท043115	1.0
คณิตศาสตร์	ค043114	1.0	คณิตศาสตร์	ค043115	1.0
วิทยาศาสตร์	วท43114	1.5	วิทยาศาสตร์	วท43115	1.5
สังคมศึกษา	ส043114	1.0	สังคมศึกษา	ส043115	1.0
สุขศึกษาและพลศึกษา	พ043114	0.5	สุขศึกษาและพลศึกษา	พ043115	0.5
ศิลป์/ดนตรี	ศ043114	0.5	ศิลป์/ดนตรี	ศ043115	0.5
การงานอาชีพฯ	ง043114	0.5	การงานอาชีพฯ	ง043115	0.5
ภาษาต่างประเทศ	ดอ43114	1.0	ภาษาต่างประเทศ	ดอ43115	1.0
กลุ่มสาระเพิ่มเติม					
คณิตศาสตร์	ค043208	1.5	คณิตศาสตร์	ค043209	1.5
วิทยาศาสตร์ (ฟิสิกส์)	วฟ43205	1.5	วิทยาศาสตร์ (ฟิสิกส์)	วฟ43206	1.5
วิทยาศาสตร์ (เคมี)	วค43205	1.5	วิทยาศาสตร์ (เคมี)	วค43206	1.5
วิทยาศาสตร์ (ชีววิทยา)	วช43205	1.5	วิทยาศาสตร์ (ชีววิทยา)	วช43206	1.5
สุขศึกษาและพลศึกษา	พ043205	0.5	สุขศึกษาและพลศึกษา	พ043206	0.5
การงานอาชีพฯ	ง043208	0.5	การงานอาชีพฯ	ง043209	0.5
ภาษาต่างประเทศ	ดอ43211	1.0	ภาษาต่างประเทศ	ดอ43212	1.0
รวม		150	รวม		150

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	รหัส	น้ำหนัก (ชั่วโมง)	ผลการประเมิน			ผลการเรียน	
			ภาค 1	ภาค 2	สรุป	ปกติ	แก้ไข
ชมรม	กข41110	40					
แนะแนว	กน41110	40					
โครงการ	กค41110	40					
จริยศึกษา	กจ41110	40					
รักษาดินแดน		40					

7.6 โครงสร้างของการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้าง ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

7.6.1 สารการเรียนรู้ ระดับช่วงชั้น 4

กำหนดสารการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ทักษะหรือกระบวนการการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่มดังนี้

- ภาษาไทย
- คณิตศาสตร์
- วิทยาศาสตร์
- สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- สุขศึกษาและพลศึกษา
- ศิลปะ
- การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- ภาษาอังกฤษ

สารการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้ เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ โดยอาจจัดเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นสารการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างพื้นฐานการคิด และเป็นกลุ่ยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ กลุ่มที่สอง ประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาอังกฤษ เป็นสารการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิด และการทำงานอย่างสร้างสรรค์

เรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ในสารการเรียนรู้กลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มวิทยาศาสตร์ กลุ่มสังคมศึกษา และวัฒนธรรม กลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษา

กลุ่มภาษาต่างประเทศ กำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษทุกช่วงชั้นส่วนภาษาต่างประเทศอื่นๆ สามารถเลือกจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็น ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับส่วนที่ตอบสนองความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนนั้น สถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มขึ้น ได้ให้สอดคล้องและสนองตอบศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

7.6.2 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้ผู้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและ ปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัด และความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนอง นโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพ เพื่อ พัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลุกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประ โยชน์เพื่อ สังคม ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม กิจกรรม พัฒนาผู้เรียนแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

- 1) กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของ ผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคลสามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต ภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่ โลกอาชีพและการมีงานทำ
- 2) กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบ วงจร ตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการ ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

7.6.3 มาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการ เรียนรู้ 8 กลุ่ม ที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของแต่ละกลุ่ม เพื่อใช้เป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งกำหนดเป็น 2 ลักษณะ คือ

- 1) มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2) มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระ การเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละช่วงชั้น คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 และชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 และ 6

มาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้เฉพาะ มาตรฐานการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ตลอดจน มาตรฐานการเรียนรู้ที่ เข้มข้นตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้สถานศึกษาพัฒนาเพิ่มเติมได้

7.6.4 เวลาเรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้และกิจกรรม พัฒนาผู้เรียนใน ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 มีเวลาเรียนปีละไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง โดย เฉลี่ยวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6

กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม	การศึกษาขั้นพื้นฐาน
ภาษาไทย	สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักเพื่อสร้างพื้นฐานการคิดการเรียนรู้และการแก้ปัญหา
คณิตศาสตร์	สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักเพื่อสร้างพื้นฐานการคิดการเรียนรู้และการแก้ปัญหา
วิทยาศาสตร์	สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักเพื่อสร้างพื้นฐานการคิดการเรียนรู้และการแก้ปัญหา
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักเพื่อสร้างพื้นฐานการคิดการเรียนรู้และการแก้ปัญหา
สุขศึกษา และพลศึกษา	เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ และศักยภาพพื้นฐานในการคิด และการทำงาน
ศิลปะ	เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ และศักยภาพพื้นฐานในการคิด และการทำงาน
การงานอาชีพ และเทคโนโลยี	เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ และศักยภาพพื้นฐานในการคิด และการทำงาน
ภาษาต่างประเทศ	เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ และศักยภาพพื้นฐานในการคิด และการทำงาน
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	เสริมสร้างการเรียนรู้จากสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และการพัฒนาตนตามศักยภาพ
เวลาเรียน	ไม่น้อยกว่าปีละ 1,200 ชั่วโมง

หมายเหตุ ทั้งนี้สถานศึกษาอาจจัดเวลาเรียนและกลุ่มสาระต่างๆ ได้ตามสภาพกลุ่มเป้าหมายสำหรับการศึกษานอกระบบ สามารถจัดเวลาเรียนและช่วงชั้นได้ตามระดับการศึกษา

8. การจัดหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในการพัฒนาผู้เรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สำหรับผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถปรับใช้ได้กับการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ ทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สถานศึกษานำไปใช้จัดการเรียนรู้ในสถานศึกษานั้น กำหนดโครงสร้างที่เป็นสาระการเรียนรู้ จำนวนเวลาอย่างกว้างๆ มาตรฐานการเรียนรู้ที่แสดงคุณภาพผู้เรียนเมื่อเรียนจบ 12 ปีและเมื่อจบการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้นของสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม สถานศึกษาต้องนำโครงสร้างดังกล่าวนี้ไปจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษา โดยคำนึงถึงสภาพปัญหา ความพร้อม เอกสิทธิ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งนี้สถานศึกษาต้องจัดทำรายวิชาในแต่ละกลุ่มให้ครบถ้วนตามมาตรฐานที่กำหนด

นอกจากนี้สถานศึกษาสามารถจัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเป็นหน่วยการเรียนรู้ รายวิชาใหม่ๆ รายวิชาที่มีความเข้มข้น อย่างหลากหลายให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเลือกสาระการเรียนรู้จาก 8 กลุ่ม ในช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 และจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้ของสาระการเรียนรู้หรือรายวิชานั้นๆ ด้วย

สถานศึกษาต้องจัดสาระการเรียนรู้ให้ครบทั้ง 8 กลุ่มในทุกชั้นให้เหมาะสมกับธรรมชาติ การเรียนรู้และระดับพัฒนาการของผู้เรียน โดยในช่วงการศึกษาภาคบังคับ คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จัดหลักสูตรเป็นรายปี และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 -6 จัดเป็นหน่วยกิตดังนี้

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการศึกษาเพื่อพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน มุ่งปลูกฝังความรู้ ความสามารถและทักษะในวิทยาการและเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ มุ่งมั่นพัฒนาตนและประเทศตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำและผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่างๆ

ลักษณะหลักสูตรในช่วงชั้นนี้จัดเป็นหน่วยกิตเพื่อให้มีความยืดหยุ่นในการจัดแผนการเรียนรู้อันตอบสนองความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ

9. การจัดเวลาเรียน

จัดเวลาเรียนให้ยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมในแต่ละชั้นปี ทั้งการจัดเวลาเรียน ในสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และรายวิชาที่สถานศึกษาจัดทำเพิ่มเติม รวมทั้งต้องจัดให้มีเวลาสำหรับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกภาคเรียนตามความเหมาะสม

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 -6 ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายบุคคล โดยให้คือนักเรียนของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา 1 หน่วยกิต และมีเวลาเรียนประมาณวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง การจัดเวลาและสาระการเรียนรู้ในช่วงชั้นนี้เป็นการเริ่มเข้าสู่การเรียนเฉพาะสาขา จึงให้มีการเลือกเรียนในบางรายวิชาของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และจัดทำ “รายวิชาเพิ่มเติมใหม่” บางรายวิชาที่น่าสนใจ หรือที่มีความยากในระดับสูง ขึ้นไป เช่น แคลคูลัสในคณิตศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์ชั้นสูง สำหรับผู้ที่เรียนกลุ่มสาระนี้ได้ดีเป็นพิเศษ นอกจากนี้สถานศึกษาสามารถปรับรูปแบบการจัดหลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้นได้ในบางกลุ่มสาระ เช่น ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ซึ่งยังจำเป็นต้องเรียนอยู่ อาจจัดเป็นรายวิชาสั้นๆ หรือรายวิชาเดี่ยว หรือรวมกันในลักษณะบูรณาการ เมื่อสถานศึกษาจัดการเรียนรู้ได้ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ระบุไว้แล้ว ก็อาจพัฒนาเป็นวิชาเลือกเฉพาะทางในระดับสูงขึ้นไปได้เช่นเดียวกัน

10. การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

การจัดการศึกษาบางประเภทที่มีกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ การศึกษาทางด้านศาสนา ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา อาชีวศึกษา การศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นเลิศด้านต่างๆ การศึกษาสำหรับผู้บกพร่องในด้านต่างๆ ผู้มีความสามารถพิเศษ การศึกษานอกระบบและการศึกษาทางเลือกที่จัดโดยครอบครัวและองค์กรต่างๆ การจัดการศึกษาเหล่านี้สามารถปรับใช้มาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตามความเหมาะสมทั้งนี้หลักเกณฑ์และวิธีการให้เป็นไปตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

11. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียนเมื่อเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งกำหนดไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นสำหรับเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพ สำหรับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน สถานศึกษาสามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน

12. เกณฑ์การผ่านช่วงชั้นและการจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งใช้เวลาประมาณ 12 ปี ผู้เรียนสามารถจบการศึกษาได้ 2 ช่วง คือ จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ถือว่า จบการศึกษาภาคบังคับ และจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งถือว่า จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

13. เกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 (จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

13.1 ผู้เรียนต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตร ที่สถานศึกษากำหนด และได้รับการตัดสินการเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

13.2 ผู้เรียนผ่านการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ เขียน ให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

13.3 ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

13.4 ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดส่วนตัว เช่น ปัญหาทางอารมณ์ สังคม การแนะแนวการศึกษา เช่น การแสวงหาจุดด้อยในด้านการเรียนและการแนะแนวอาชีพ เช่น ช่วยเหลือด้านการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของตน

ตอนที่ 3 หลักการและแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กเก่ง หรือเด็กที่มีสติปัญญาเลิศ

1. นิยามของคำว่า เด็กเก่ง (Gifted Child) หรือเด็กที่มีสติปัญญาเลิศ (The Child with Intelligence)

นักการศึกษาได้ให้ความหมาย “เด็กเก่ง” หรือ “เด็กที่มีสติปัญญาเลิศ” ไว้หลายลักษณะ ประมวลเป็นแนวคิดรวมๆ ได้ดังนี้

เด็กเก่งหรือเด็กที่มีสติปัญญาเลิศ หมายถึง เด็กที่มีศักยภาพสูงกว่าเด็กทั่วไป ในการกระทำกิจกรรมใดๆ มีระดับสติปัญญาสูง และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเด็กปกติโดยทั่วไป นั่นคือ มีลักษณะดังต่อไปนี้

- 1.1 มีความสามารถสูง สามารถเรียนจบบทเรียนได้เร็วกว่าที่กำหนดไว้
- 1.2 มีความสามารถสูงในด้านการคิดสร้างสรรค์ การใช้เหตุผล
- 1.3 มีความสนใจกว้างขวางและมักผลิตผลงานที่มีคุณภาพสูง
- 1.4 มีระดับสติปัญญาสูง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โดยมีผลการเรียนดีเป็นพิเศษ

ในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เครื่องจักรกล ศิลปะ ภาษา ดนตรี ความเป็นผู้นำ ตลอดจนความสามารถในการปรับตัวได้ดีเยี่ยมในสภาพแวดล้อมและสังคม

- 1.5 มีผลการเรียนดีเด่น มีผลงานดีเด่นแก่สังคม
- 1.6 มีอายุสมองสูงกว่าอายุจริง เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กทั่วไป

นอกจากนี้ เด็กเก่งหรือเด็กที่มีสติปัญญาเลิศจะต้องเป็นบุคคลที่ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนี้ ระบุหรือรับรองว่าเป็นเด็กที่มีความสามารถเป็นเยี่ยมจนเป็นที่ประจักษ์ เด็กเหล่านี้ต้องการโปรแกรมการศึกษาหรือบริการทางการศึกษาที่นอกเหนือไปจากโปรแกรมทั่วไปที่โรงเรียนจัดให้ เพื่อให้เด็กได้ตระหนักถึงคุณค่าของตัวเองและสังคม

สรุปแล้ว เด็กเก่งหรือเด็กที่มีสติปัญญาเลิศหมายถึง เด็กที่มีความสามารถทางสติปัญญาหรือทางวิชาการสูงกว่าเด็กปกติทั่วไป มีความเด่นกว่าผู้อื่นด้านการเรียน การใช้เหตุผล ความเป็นผู้นำ โดยปกติเด็กที่มีคุณลักษณะนี้มีจำนวนไม่มากนัก

2. ลักษณะและธรรมชาติของเด็กเก่ง

เป็นที่น่าสังเกตว่าลักษณะของเด็กเก่งนั้น ส่วนใหญ่สามารถมองเห็นได้ตั้งแต่เยาว์วัย และเมื่อเติบโตขึ้นความเก่งมักถูกบดบังด้วยองค์ประกอบหลายสิ่งหลายอย่าง เช่น หลักสูตรหรือ

สภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาความสามารถ ดังนั้น การสังเกตลักษณะนิสัยหรือบุคลิกของพวกเขาตั้งแต่ยังเด็ก จึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้ได้ตระหนักถึงความสามารถที่แท้จริงของเด็กและช่วยให้มองเห็นทิศทางการจัดการศึกษาสำหรับพวกเขาได้ง่ายขึ้น

หน่วยงานด้านเด็กเก่งและเด็กปัญญาเลิศ รวมถึงเด็กพิเศษของสหรัฐอเมริกาได้รวบรวมและสังเคราะห์ลักษณะของเด็กเก่งหรือเด็กที่มีสติปัญญาเลิศ จากงานวิจัยได้ข้อสรุปดังนี้

2.1 ลักษณะทั่วไป (General Characteristics)

2.2.1 อ่านหนังสือโดยเข้าใจความหมายของภาษาได้ดีตั้งแต่อายุน้อย พบว่าครึ่งหนึ่งของเด็กเหล่านี้อ่านหนังสือได้ก่อนเข้าเรียน

2.2.2 เรียนทักษะพื้นฐานได้ดีและเร็วโดยมีการฝึกฝนน้อยกว่าเด็กปกติ

2.2.3 มีความสามารถในการคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ดีกว่าเพื่อนในวัยเดียวกัน

2.2.4 สามารถอ่านและแปลความหมายของคำศัพท์ต่างๆ ได้โดยไม่ต้องสะกดคำ ในขณะที่เด็กอื่นต้องสะกดคำก่อน

2.2.5 ต้องการความช่วยเหลือน้อยในการหาคำตอบของปัญหาที่เกี่ยวกับวิธีการและเหตุผล

2.2.6 ชอบทำงานที่เป็นอิสระตั้งแต่อายุน้อย มีความสนใจ และมีสมาธิในการทำงานยาวนานกว่าเด็กทั่วไป

2.2.7 ความสนใจมีทั้งสนใจทุกเรื่องและสนใจเป็นเรื่องราวไป

2.2.8 มีพลังและความกระตือรือร้นในการทำสิ่งต่างๆ สูง

2.2.9 มีการสนองตอบและมีความสัมพันธ์อันดีกับ พ่อ แม่ ครู และ ผู้ใหญ่ ชอบคบเพื่อนที่มีอายุมากกว่าหรือเป็นผู้ใหญ่กว่า

2.2 ลักษณะทางความคิดสร้างสรรค์ (Creative Characteristics)

2.2.1 คิดได้เร็วกว่าและสามารถคิดได้มาก คิดได้ต่อเนื่องหรือเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่คิด

2.2.2 คิดได้ยืดหยุ่น คือ สามารถใช้วิธีการหรือทางเลือกหลายๆแบบในการแก้ปัญหา

2.2.3 มีความคิดริเริ่ม คือ คิดสิ่งที่แปลกใหม่แตกต่างไปจากความคิดทั่วไป ความคิดริเริ่มเป็นความคิดที่ไม่เคยมีใครคิดถึงมาก่อน หรือเป็นความคิดที่ดัดแปลงจากความคิดเดิมก็ได้

2.2.4 คิดได้ละเอียดละออ ปะติดปะต่อเรื่อง หรือความคิดของเหตุการณ์หรือปัญหาต่างๆ ได้

2.2.5 กระตือรือร้นที่จะสนุกกับสิ่งที่ซับซ้อน และสามารถแก้ปัญหาได้ดี

2.2.6 เป็นนักแคที่ตี และมีความสามารถในการตั้งสมมุติฐาน
 2.2.7 มีอารมณ์อ่อนไหวต่อสิ่งสวยงาม และชอบทางด้านสุนทรียศาสตร์ แต่ก็ตระหนักถึง
 ถึงความไม่มีเหตุผลของตนเอง

2.2.8 มีความอยากรู้อยากเห็นสูง

2.2.9 ชอบใช้ความคิดในการสร้างจินตนาการ การเพ้นฝัน

2.3 ลักษณะการเรียนรู้ (Learning Characteristics)

2.3.1 มีความสามารถในการสังเกตสูง จับประเด็นสำคัญของเรื่องต่างๆ หรือเห็น
 ส่วนสำคัญของสิ่งต่างๆ ได้เร็ว

2.3.2 ชอบอ่านหนังสือ และอ่านหนังสือหรือนิตยสารที่เหมาะสมสำหรับคนสูงวัยกว่าตน

2.3.3 ชอบทำกิจกรรมที่ต้องใช้สติปัญญา

2.3.4 มีการพัฒนาการที่ดีเกี่ยวกับการสรุป การสังเคราะห์ และการเกิดมโนทัศน์

2.3.5 หยั่งเห็นถึงความสัมพันธ์ของเหตุผล มีสามัญสำนึกที่ดี

2.3.6 มีแนวโน้มที่ชอบสถานที่ที่เรียบร้อย และสิ่งแวดล้อมที่เป็นระเบียบ

2.3.7 ชอบถามคำถาม สงสัย วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และประเมิน เห็นและรับรู้สิ่งที่
 เหมือน แตกต่าง และสิ่งที่คิดแปลกได้ไว

2.3.8 มีความจำดี และจำได้นาน

2.3.9 แสดงความเข้าใจในกฎ หลักการต่างๆ และสามารถลงความเห็นหรือสร้าง
 หลักการเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ

2.3.10 แยกแยะสิ่งที่ยุ่งยาก ซับซ้อน ได้โดยแยกออกเป็นองค์ประกอบย่อยและ
 วิเคราะห์อย่างเป็นระบบ

2.4 ลักษณะทางพฤติกรรม (Behavioral Characteristics)

2.4.1 ชอบสืบสวน และอยากรู้อยากเห็น

2.4.2 มีแรงจูงใจภายในที่จะเรียนรู้สูง ชอบสำรวจ และมีความอดทนสูง

2.4.3 มีการวางแผนชีวิตหรือพฤติกรรมอย่างดี มีเป้าหมายในการทำงาน

2.4.4 สนุกกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ และวิธีการใหม่

2.4.5 มีสำนึกเกี่ยวกับศีลธรรมและจริยธรรมสูง

2.4.6 บ่อยครั้งที่มีพฤติกรรมเหม่อลอย ฝันกลางวัน (daydream)

2.4.7 เข้าใจในศักยภาพ ความสามารถ ความคิดของตนเอง และในบางครั้งอาจ
ปิดบังความสามารถของตนเอง (U.S. Office for Gifted and Talents and Council for Special
Populations อ้างอิงใน อัญชลี สารรัตนะ, 2533

3. บทบาทของโรงเรียนในการจัดหลักสูตรและกิจกรรมพิเศษเพื่อส่งเสริมเด็กเก่ง

สติปัญญาของเด็กจะมีการพัฒนาเรื่อยมาตั้งแต่ก่อนเข้าเรียน จนถึงวัยเข้าเรียนก็ยังคงมี
การพัฒนาอยู่ ดังนั้นการสอนในโรงเรียนจึงมีอิทธิพลต่อการพัฒนาสติปัญญาเป็นอย่างมาก นอกจาก
การสอนแล้วหลักสูตรและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนก็เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างและพัฒนา
สติปัญญาและความสามารถของเด็ก โรงเรียนที่เคร่งครัดและมีระเบียบวินัยมากเกินไปมักจะทำให้
เด็กกลัวและไม่กล้าแสดงความคิดเห็น เพราะกลัวขัดกับระเบียบวินัยของโรงเรียน ครูที่ใช้วิธีการ
สอนที่เคร่งครัดเกินไป ขาดการยืดหยุ่น ไม่เหมาะสม ไม่สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็ก อาจทำให้
เด็กเก่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำได้ การจัดสิ่งแวดล้อมที่ไม่ท้าทายสำหรับเด็กกลุ่มนี้อาจทำให้
เด็กไม่สามารถพัฒนาศักยภาพของตนให้ถึงขีดสุดได้ และยังทำให้มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียน สร้าง
นิสัยเกียจคร้าน ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีผลสัมฤทธิ์สูงสุดต่อไป

โรงเรียนจึงเป็นสถานที่ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการส่งเสริมและพัฒนาสติปัญญาและ
ศักยภาพของเด็ก แนวทางที่โรงเรียนสามารถดำเนินการสำหรับเด็กเก่งประกอบด้วย

3.1 การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการพัฒนาความสามารถของเด็ก

1. โรงเรียนควรพยายามจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เด็กได้มีโอกาสสำรวจและทดสอบ
ความสามารถ ตลอดจนความสามารถพิเศษเพื่อจะได้ทราบว่าเด็กมีจุดเด่นด้านใด เช่น การส่งไป
แข่งขันตอบปัญหาวาดภาพ แต่งกลอน และอื่นๆ ที่เห็นว่าเป็นการส่งเสริมความเก่งของเด็ก
2. ครูควรส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออก กระทำ และลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้
สามารถพัฒนาความเก่งยิ่งขึ้น
3. โรงเรียนและครูควรสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นและเป็นกันเอง ควรใกล้ชิดเด็ก
คุ้นเคยกับเด็ก รับฟังความคิดเห็น ให้อิสระตามควรแก่โอกาส เป็นที่พึ่งและที่ปรึกษาแก่เด็ก

3.2 การจัดโปรแกรมการศึกษาสำหรับเด็กเก่ง

โปรแกรมการศึกษาสำหรับเด็กเก่ง เป็นโปรแกรมที่จัดขึ้นเพื่อช่วยเด็กเก่งและเด็กที่
มีความสามารถพิเศษ ได้มีโอกาสพัฒนาความสามารถของตนเองให้มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากนักการ
ศึกษามีความเห็นว่า หลักสูตรปกติไม่สามารถสนองตอบต่อความต้องการเป็นพิเศษของเด็กเหล่านี้
ได้ ซึ่งอาจเป็นเหตุให้เด็กต้องสูญเสียความสามารถที่มีอยู่ (ดวงเดือน อ่อนน่วม, 2529 : 54 – 62)

3.2.1 ลักษณะของโปรแกรม กล่าวโดยทั่วไปมีลักษณะดังนี้

1) *เร่งการเรียนรู้ (Acceleration)* เป็นการให้เด็กเก่งได้เข้าเรียนหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งเร็วขึ้น หรือเรียนไปตามหลักสูตรได้เร็วตามความสามารถของตน จึงทำให้เด็กสามารถเรียนจบหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งเมื่ออายุน้อยกว่าเพื่อนร่วมชั้น หรือใช้เวลาน้อยกว่าปกติ การเร่งการเรียนรู้สำหรับเด็กเก่งมีทั้งผู้ที่สนับสนุนและไม่เห็นด้วย ผู้สนับสนุนกล่าวว่าการเร่งการเรียนรู้เป็นการให้ประสบการณ์ทางการศึกษาที่เหมาะสมแก่เด็ก ทำให้เด็กเก่งจบการศึกษาเร็วขึ้น จึงสามารถออกไปประกอบอาชีพ ทำประโยชน์ต่อตนเองและสังคมเร็วขึ้น ส่วนผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการเร่งการเรียนรู้การสอนมักกล่าวถึงความกลัวในด้านปัญหาการปรับตัวทางอารมณ์ และสังคมของเด็กเมื่อต้องไปเรียนร่วมกับเด็กอื่นๆ ที่มีอายุนมากกว่า

2) *เสริมการเรียนรู้ (Enrichment)* เป็นการให้เด็กได้เรียนรู้เพิ่มเติมไปจากหลักสูตรปกติ โดยเพิ่มเติมวิชาเรียน ตลอดจนเนื้อหาในแต่ละวิชาเข้าไปในหลักสูตร เพื่อเป็นการเสริมความรู้และประสบการณ์ของเด็กให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เด็กที่ได้รับการเสริมการเรียนรู้ก็จะไม่ได้รับการเลื่อนไปเรียนชั้นสูงขึ้น หรือเรียนจบหลักสูตรเร็วกว่าปกติ การเสริมการเรียนรู้ให้แก่เด็กเก่งมีทั้งผู้สนับสนุนและไม่เห็นด้วยเช่นกัน ผู้สนับสนุนกล่าวว่า การเสริมการเรียนรู้เหมาะสมแก่เด็ก เพราะเด็กยังคงต้องเรียนร่วมกับเพื่อนๆ ไปด้วยกัน ส่วนผู้ที่ไม่เห็นด้วยกล่าวว่า การเสริมการเรียนรู้เป็นการสกัดกั้นความสามารถของเด็ก ไม่ปล่อยให้ไปเป็นไปตามธรรมชาติ เพราะเด็กพวกนี้สามารถเรียนรู้เรื่องที่สูงกว่าระดับชั้นได้ การเสริมการเรียนรู้จึงไม่เป็นหนทางที่สนองตอบต่อความต้องการของเด็กเก่งได้อย่างแท้จริง

3.2.2 การเสริมการเรียนรู้กระทำได้ 3 ลักษณะคือ

1) *ในแนวลึก* หมายถึง การให้เด็กเก่งได้ศึกษาเนื้อหาวิชาในหลักสูตรอย่างลึกซึ้งและเข้มข้นกว่าเด็กปกติอื่นๆ เช่น เมื่อเด็กประถมปีที่ 5 เรียนเรื่องเศษส่วน เด็กเก่งจะเรียนเรื่องเศษส่วนเช่นเดียวกัน แต่ลึกซึ้งและเข้มข้นขึ้น เช่น ให้โจทย์ปัญหาที่ซับซ้อนพลิกแพลงขึ้น

2) *ในแนวกว้าง* หมายถึง การให้เด็กเก่งได้ศึกษาเนื้อหาวิชาในหลักสูตรในแนวกว้าง ด้วยการนำไปสัมพันธ์กับเรื่องอื่นๆ เพื่อขยายวงของความรู้ในเรื่องนั้นให้กว้างยิ่งขึ้น เช่น เมื่อเด็กชั้นประถมปีที่ 5 เรียนเรื่องเศษส่วน เด็กเก่งจะเรียนเรื่อง “โลกของเศษส่วน” ซึ่งครอบคลุมการใช้เศษส่วนในเมนูต่างๆ เช่น ในงานศิลปะ งานก่อสร้าง ในการเก็บข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

3.2.3 *ชนิดของโปรแกรม* เมื่อพิจารณาการจัดชนิดของโปรแกรมการศึกษาในแง่ของการบริหารหรือการจัดการแล้ว สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ชนิด คือ

1) **โปรแกรมเร่งการเรียนรู้ (Acceleration Program)** หมายถึง โปรแกรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเก่งหรือเด็กที่มีสติปัญญาเลิศเข้าเรียนเร็วขึ้น หรือ เรียนจบหลักสูตรหรือสำเร็จการศึกษาเร็วขึ้นเท่าที่เคยมีผู้จัดทำกันมีหลายแบบ ดังนี้

(1) **การรับเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนให้เร็วขึ้น** เป็นโปรแกรมที่จัดขึ้นเพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลในแง่ที่ว่า เด็กเก่งมีความพร้อมที่จะเรียนเร็วกว่าเด็กวัยเดียวกัน จึงสมควรให้เรียนในชั้นอนุบาลหรือประถมศึกษาปีที่ 1 ให้เร็วกว่าเด็กคนอื่นๆ แทนที่จะให้รอจนกระทั่งอายุครบเกณฑ์ที่กำหนด อย่างไรก็ตามการเร่งการเรียนรู้แบบนี้มีความจำกัดอยู่ที่วิธีคัดเลือกเด็กเพื่อให้แน่ใจว่า ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาเรียนมีความสามารถที่จะเรียนได้อย่างแท้จริง

(2) **การข้ามชั้น (Grade Skipping)** เป็นโปรแกรมที่จัดให้เด็กเก่งได้เลื่อนไปเรียนในชั้นที่สูงกว่า โดยยังไม่ต้องจบในชั้นที่กำลังเรียนอยู่ หรือเลื่อนข้ามชั้นบางชั้นโดยไม่ต้องเรียนเลย ตัวอย่างเช่น เด็กเก่งที่ยังเรียนไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เลข อาจเลื่อนไปเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หรือข้ามไปเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้เลย เป็นต้น จากประสบการณ์ที่มีผู้จัดแบบนี้พบว่า มีเด็กเก่งเป็นจำนวนมากที่สามารถเรียนในระดับชั้นที่สูงกว่าได้ 1 ถึง 2 ระดับชั้น โดยไม่มีปัญหาในด้านการปรับตัวทางอารมณ์และสังคม โปรแกรมการข้ามชั้นเรียนที่ประสบความสำเร็จมักทำกันในระหว่าง 3 ปีแรกของระดับการศึกษาตอนต้น หรือระหว่างสองปีสุดท้ายของระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การข้ามชั้นเป็นกระบวนการที่ง่าย ประหยัด แต่ไม่ส่งเสริมแนวคิดในแง่ของการจัดหลักสูตรพิเศษเฉพาะสำหรับเด็กเก่ง การเร่งเรียนแบบข้ามชั้นเป็นที่ยอมรับกันน้อยในปัจจุบัน จะมีการจัดทำบ้างก็เฉพาะในกรณีพิเศษจริงๆ โดยมีการวางแผนกันอย่างรอบคอบ เนื่องจากเด็กต้องปรับตัวเข้ากับเพื่อนใหม่ซึ่งโตกว่า และอาจประสบปัญหาด้านการขาดความต่อเนื่องจากเนื้อหาวิชา

(3) **การเรียนควบ (Combined Grades)** เป็นโปรแกรมที่จัดให้เด็กได้เรียนเนื้อหาอย่างเดียวกับเด็กปกติ แต่เปิดโอกาสให้เด็กใช้เวลาเรียนน้อยลง ทั้งนี้เพื่อแก้ปัญหาคาดความต่อเนื่องของเนื้อหาวิชา การจัดโปรแกรมในลักษณะนี้อาจทำได้โดย นำเด็กที่มีระดับความสามารถเดียวกันมารวมกลุ่มกัน แล้วปรับหลักสูตรที่อยู่เหนือกว่าระดับสองหรือสามปี เพื่อให้ใช้เวลาเรียนน้อยกว่าปกติ เช่น รวมกลุ่มเด็กเก่งชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แล้วปรับหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 โดยผสมผสานเข้าด้วยกัน ให้เด็กกลุ่มนี้เรียนภายใน 1 ปี ดังนั้นเด็กจะเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 3 และ 4 จบภายในเวลา 2 ปี การจัดโปรแกรมในลักษณะนี้ได้สนองความต้องการของเด็ก โดยเด็กไม่ต้องเปลี่ยนไปเรียนกับเพื่อนกลุ่มใหม่เหมือนกับการข้ามชั้น การรวมชั้นมีผลเสียตรงที่เน้นการครอบคลุมเนื้อหาวิชา เด็กจึงขาดโอกาสที่จะได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่กว้างขวางลึกซึ้ง

(4) **การเรียนแบบไม่มีชั้นเรียนในระดับประถมศึกษา (Ungraded Primary or Intermediate Grade)** เป็นโปรแกรมที่จัดให้เด็กเก่งได้ก้าวหน้าไปตามความสามารถทำ

ให้สามารถจบชั้นประถมศึกษาตอนปลายเร็วขึ้นกว่าปกติ โดยเด็กเรียนอยู่ในชั้นเรียนปกติ และในระหว่างที่เรียนอยู่นั้นได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้ก้าวหน้าไปตามความสามารถจนจบหลักสูตรประถมศึกษาตอนต้น หรือตอนปลายเร็วกว่าเด็กคนอื่นๆ เช่น เด็กเก่ง เรียนไปตามความสามารถจากประถมปีที่ 1 – 3 แล้วเข้าเรียนโปรแกรมปกติของชั้นประถมปีที่ 4 เมื่อมีความพร้อม

(5) *การย่นเวลาเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (Telescoping Junior High)* เป็นโปรแกรมนย่นเวลาเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจาก 3 ปี ให้เหลือเพียง 2 ปี ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่มีลักษณะของการทบทวนสิ่งที่เรียนมาแล้วจากระดับประถมศึกษาและเป็นการเตรียมตัวสำหรับการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เด็กเก่งจึงสามารถย่นระยะเวลาเรียนลงได้ การย่นเวลาทำได้หลายลักษณะเช่น ย่นเวลาเรียนทุกวิชา ในหลักสูตร จนให้เด็กสามารถเข้าเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้เร็วขึ้น หรือย่นเวลาเรียนเพียงวิชาที่ถนัดบางวิชา เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ การย่นเวลาเรียนในลักษณะนี้ เด็กยังคงเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แต่เรียนรายวิชาบังคับเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนปลายครบถ้วนแล้วล่วงหน้าหนึ่งปี

(6) *การจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเร็วขึ้น (Early Graduation)* เป็นโปรแกรมที่มุ่งให้เด็กเก่งจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้เร็วกว่าปกติ โดยการเปิดโอกาสให้เด็กเรียนวิชาในแต่ละภาคเรียนให้มากขึ้น หรือเรียนรายวิชาในภาคฤดูร้อน นอกจากนี้ยังใช้วิธีการสอบสมรรถภาพ (Proficiency Test) เมื่อสอบผ่านก็ถือว่าสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

(7) *การวางตัวล่วงหน้า (Advanced Placement)* เป็นโปรแกรมสำหรับเด็กเก่งที่มุ่งเข้าเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย ลักษณะของโปรแกรมเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาได้เรียนวิชาระดับอุดมศึกษา โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบด้านมาตรฐานของหลักสูตร โรงเรียนมัธยมศึกษาและมหาวิทยาลัยที่ร่วมในโปรแกรมเป็นผู้ร่างหลักสูตรและดำเนินการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน เมื่อสิ้นปีการศึกษาจะมีการทดสอบร่วมกับมหาวิทยาลัยที่รับเด็กเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย โดยกำหนดเกณฑ์การตัดสินผลการสอบเองตามความต้องการของมหาวิทยาลัย บางมหาวิทยาลัยอาจนับวิชานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยการนับหน่วยกิตให้ แต่บางมหาวิทยาลัยอาจไม่นับหน่วยกิตให้ แต่กรายวิชาบังคับในหลักสูตรมหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ให้โดยไม่ต้องเรียนด้วยวิธีการดังกล่าวจึงมีผลทำให้เด็กสามารถเรียนจบหลักสูตรอุดมศึกษาได้เร็วขึ้น หรือมีเวลามากขึ้น เพื่อให้โอกาสศึกษาหลักสูตรอุดมศึกษาได้เข้มข้นขึ้น คุณค่าของโปรแกรมลักษณะนี้ คือ การให้เด็กเก่งได้รับประสบการณ์ทางการศึกษาที่ท้าทายความสามารถ

2) โปรแกรมการจัดกลุ่มความสามารถ (Ability Grouping Program)

หมายถึง โปรแกรมที่มุ่งให้เด็กเก่งได้มีโอกาสเรียนร่วมกันในกลุ่มเดียวกัน ฝ่ายที่สนับสนุนการจัดโปรแกรมแบบนี้ให้เหตุผลว่า การจัดแบบนี้จะช่วยให้อุทิศเวลาเรียนการสอนที่เหมาะสมให้แก่เด็กได้ นับเป็นวิธีการจัดการศึกษาที่สนองต่อความสามารถที่เป็นพิเศษของเด็ก ส่วนฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยให้เหตุผลว่าการกระทำแบบนี้ไม่เป็นประชาธิปไตย และเป็นการส่งเสริมอภิสิทธิ์ทางปัญญา

ในการจัดโปรแกรมแบบนี้มีข้อพึงระวังอยู่สองประการคือ ประการแรกเด็กเก่งย่อมมีความสามารถสูงไม่เท่ากันทุกด้าน ประการที่สอง การจัดกลุ่มตามความสามารถแต่เพียงอย่างเดียวไม่พอ จำเป็นต้องมีการจัดหลักสูตรพิเศษเฉพาะให้ด้วย การจัดกลุ่มตามความสามารถมีการจัดกระทำในหลายลักษณะ ดังนี้

(1) โรงเรียนพิเศษสำหรับเด็กเก่ง หรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษ (Special School) เป็นวิธีการจัดกลุ่มตามความสามารถแบบลุ่มลึกที่สุด ซึ่งเป็นการจัดทำในบางประเทศ เช่น ในสเปน มีสถาบันการศึกษาเอกชนสำหรับเด็กประเภทนี้มีอยู่ 2 แห่ง ในฟิลิปปินส์มีโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ 2 แห่ง เป็นโรงเรียนทางวิทยาศาสตร์แห่งหนึ่งและทางอักษรศาสตร์แห่งหนึ่ง ส่วนในสหรัฐอเมริกาหลายรัฐที่จัดให้มีโรงเรียนประเภทนี้ขึ้น เช่น Bronx High School of Science และ New York City School of Performing Arts

(2) โรงเรียนเฉพาะเด็กเก่ง (Honors School) เป็นวิธีการจัดให้เด็กประเภทนี้จากโรงเรียนต่างๆ ให้มาเรียนร่วมกันที่โรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่ง โดยพยายามจัดตารางเวลาเรียนให้เด็กได้เรียนร่วมกันให้มากที่สุด เมื่อถึงเวลาเรียนก็จะมีรถไปรับจากโรงเรียนต่างๆ ไปส่งที่โรงเรียนนี้ การจัดโปรแกรมแบบนี้มีลักษณะเป็นโรงเรียนเฉพาะเด็กเก่งภายในโรงเรียนปกติ มีข้อได้เปรียบโรงเรียนพิเศษเฉพาะตรงที่สามารถให้เด็กได้เรียนอยู่ในอาคารเดียวกับเด็กปกติอื่นๆ จึงมีโอกาสแสดงความสามารถในด้านต่างๆ เช่น การให้เป็นผู้นำในขณะที่เด็กปกติจะได้รับประโยชน์จากเด็กประเภทนี้ด้วย

(3) ชั้นเรียนพิเศษเฉพาะเด็กเก่ง (Special Classes or Honors Classes) เป็นการจัดกลุ่มตามความสามารถ โดยแยกกลุ่มเด็กออกจากกลุ่มปกติ การแยกกลุ่มอาจจะเป็นในแบบเต็มวัน ครึ่งวัน หรือเฉพาะบางเวลา โดยอาจทำหลายๆ ครั้งต่อสัปดาห์ หรือสัปดาห์ละครั้ง อาจทำหลายวิชาหรือเฉพาะบางเรื่องที่ต้องการจัดชั้นเรียนพิเศษ การจัดในลักษณะนี้ช่วยให้เด็กมีโอกาสเรียนร่วมกันในชั้น ซึ่งได้จัดหลักสูตรไว้เป็นพิเศษ การจัดในลักษณะนี้ช่วยให้เด็กมีโอกาสเรียนร่วมกันในชั้น ซึ่งได้จัดหลักสูตรไว้เป็นพิเศษ ชั้นพิเศษนี้อาจจะจัดขึ้นตอนเย็นหลังเลิกเรียน หรือวันเสาร์ ช่วงเวลาเรียนควรจะยาวเพื่อให้เด็กได้มีโอกาสศึกษาเรื่องที่ตนสนใจได้อย่างปลอดโปร่ง โดยไม่ต้องคำนึงถึงความจำกัดของเวลา

(4) การเรียนร่วมกับเด็กปกติ (Mainstreaming) เป็นการจัดให้เด็กเก่ง ซึ่งอยู่ในชั้นเรียนปกติได้มีโอกาสศึกษาอย่างลึกซึ้ง เข้มข้น หรือล้ำหน้าไปกว่าเพื่อนหรือในชั้นเรียน โดยหาครูที่มีความสามารถและสนใจที่จะทำงานร่วมกับเด็กเป็นผู้จัดสร้าง หรือจัดเตรียมสื่อเพื่อกิจกรรมรายบุคคลที่เหมาะสมแก่เด็กหรือในบางกรณีอาจใช้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้จัดให้ การจัดโปรแกรมในลักษณะนี้ ต้องทำอย่างเป็นเรื่องเป็นราว โดยมีการวางแผนอย่างรอบคอบ และมีการประเมินผล

(5) โรงเรียนฤดูร้อน (Summer School) เป็นการใช้เวลาว่างช่วงฤดูร้อน ส่งเสริมเด็กเก่ง ซึ่งทำได้หลายรูปแบบ โดยอาจใช้เป็นช่วงเวลาของการเรียนหลักสูตรที่สูงกว่าระดับ เช่น เด็กประถมศึกษาปีที่ 2 อาจเรียนหลักสูตรประถมศึกษาปีที่ 4 เลย เป็นต้น โปรแกรมลักษณะนี้ ช่วยแก้ปัญหาเรื่องการขาดความต่อเนื่องของเนื้อหาวิชาเมื่อมีการข้ามชั้น นอกจากนี้อาจใช้ช่วงฤดูร้อนสำหรับเด็กประเภทนี้ที่มีความสนใจในสาขาวิชาใดเป็นพิเศษ ได้ศึกษากับผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น เช่น จิตรกร คนตรี นักประพันธ์ เป็นต้น

3) โปรแกรมการศึกษารายบุคคลแบบอิสระ (Independent Study Program)

หมายถึง โปรแกรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเก่งได้ทำงานอย่างอิสระภายใต้คำแนะนำ ดูแล หรือสนับสนุนของผู้ใหญ่ ซึ่งทำได้หลายลักษณะ ดังนี้

(1) ผู้ใหญ่เป็นที่ปรึกษา เป็นครู หรือเป็นสปอนเซอร์ (Mentor, Tutor or Sponsor) หมายถึง การที่ผู้ใหญ่ซึ่งอยู่ในระบบโรงเรียนหรือนอกโรงเรียน เช่น ครู บรรณารักษ์ หรือสมาชิกในชุมชน ซึ่งเป็นผู้ชำนาญพิเศษในสาขาใดสาขาหนึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแลเด็กประเภทนี้ โดยโรงเรียนจะปล่อยให้เด็กเป็นอิสระจากโรงเรียน เพื่อทำงานร่วมกับบุคคลดังกล่าว โปรแกรมในลักษณะนี้นับว่ามีประโยชน์ในแง่ของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จึงนับเป็นหนทางหนึ่งซึ่งโรงเรียนจะได้รับการช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชน

(2) การฝึกงาน (Internship) เป็นโปรแกรมหนึ่งในแง่ของการเตรียมตัวสำหรับงานอาชีพ โดยเด็กประเภทนี้ได้รับมอบหมายให้ฝึกงานในองค์การของรัฐบาลหรือเอกชน ที่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียน และตรงกับความสนใจของเด็ก

(3) ศูนย์วิทยาการ (Resource Center) ศูนย์วิทยาการเป็นแหล่งสนับสนุนการศึกษาเป็นรายบุคคลได้เป็นอย่างดี ช่วยให้เด็กเก่งได้ศึกษาค้นคว้าอย่างจริงจัง อันจะก่อให้เกิดแนวคิดใหม่ๆ ตามความสนใจของตนเองได้มากกว่าในโปรแกรมการเรียนตามปกติ ศูนย์วิทยาการสามารถจัดทำได้สำหรับเด็กทุกระดับชั้น

4) โปรแกรมแนะแนว (Guidance Program) ทำการแนะแนว 3 ด้าน ได้แก่ การแนะแนวส่วนตัว เช่น ปัญหาทางอารมณ์ สังคม การแนะแนวการศึกษา เช่น การแสวงหา

จุดด้อยในด้านการเรียนและการแนะแนวอาชีพ เช่น ช่วยเหลือด้านการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัด และความสามารถของตน

4. การจัดหลักสูตรสำหรับเด็กเก่ง

การจัดหลักสูตรสำหรับเด็กเก่ง มีสิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึง 3 ประการ คือ

4.1 การมุ่งที่จะส่งเสริมกระบวนการพัฒนาทางสติปัญญาในชั้นสูง

4.2 การปรับกลวิธีในการสอนที่ให้การสนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้เนื้อหาวิชาและได้รูปแบบการเรียนรู้

4.3 การจัดกลุ่มพิเศษให้เหมาะสมเฉพาะกลุ่มความสนใจและความสามารถพิเศษของเด็ก

ปรัชญาในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กเก่งเป็นเช่นเดียวกับปรัชญาของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กทุกคนในระบบอุปถัมภ์ไทย นั่นคือ เด็กทุก ๆ คนควรได้รับการศึกษาที่เหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจ และในรูปแบบที่เด็กแต่ละคนต้องการ ความพิเศษที่แตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Uniqueness) เป็นสิ่งจำเริญที่ต้องคำนึงถึงอยู่เสมอ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ก็ควรคำนึงถึงความต้องการของเด็กที่ต่างกัน ฉะนั้นจึงควรเน้นกิจกรรมที่เปิดกว้างและหลาย ๆ รูปแบบ

จุดประสงค์ทั่วไปในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กเก่งนั้น เป็นเช่นเดียวกับจุดประสงค์ทั่วไปที่จัดให้แก่เด็กทุก ๆ คน สิ่งที่แตกต่างกันออกไป ได้แก่ การศึกษาสำหรับเด็กเก่งนั้นค่อนข้างเน้นหนักที่ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การคิดอย่างวิเคราะห์ การปรับตัวทางสังคม การรับผิดชอบต่อสังคม การลดความเห็นแก่ตัวและการเป็นผู้นำที่ดี อันจะเป็นการนำไปสู่การมีมโนทัศน์แห่งตน (Self Concept) ที่ดี

การจัดหลักสูตรที่เหมาะสมสามารถส่งเสริมพัฒนาการ ความถนัด คุณธรรม ทักษะ และความรู้ด้านต่าง ๆ ของเด็กเก่งได้นั้น ควรมีลักษณะยืดหยุ่น เด็กสามารถค้นพบและพัฒนาสิ่งที่ตนเองสนใจได้ โดยยึดหลักการต่อไปนี้

1) เนื้อหาวิชา ควรเป็นแบบแกน (Content-Based) ที่จะทำให้เด็กเรียนไปได้อย่างรวดเร็วจากง่ายไปหายาก

2) หลักสูตร ควรมีเนื้อหาในลักษณะกระบวนการ – ผลลัพธ์ – รายงาน การวิจัย (Process-Product-Research-Dimension) ที่ให้โอกาสเด็กค้นลึกลงไปได้ว่าเรื่องทำอย่างไร ได้ผลอะไร มีวิธีการศึกษาอย่างไร

3) หลักสูตรรายวิชา ควรให้โอกาสเด็กค้นคว้าศึกษาได้ทุกวิชาที่เรียนในหลักสูตร ไม่ใช่เฉพาะวิชาที่เรียนในชั่วโมงเท่านั้น (Epistemological Concept) และควรชี้ให้เห็นว่าเกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์อย่างไร

4) หลักสูตร ควรเน้นแนวความคิด หลักการและทฤษฎี แล้วจึงลงไปสู่รายละเอียด และข้อปลีกย่อยอื่น ๆ ตลอดทั้งการนำแนวคิดเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ด้วย

ในการวางแผนเลือกเนื้อหาวิชา กลวิธีการสอนและการประเมินผลนั้น ควรคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

1) เนื้อหาในหลักสูตรนั้น ควรมุ่งเน้นและจัดในรูปของการรวบรวมสะสมความรู้ทั้งในด้านกว้างและด้านลึก โดยเสนอรายการต่าง ๆ และปัญหาต่าง ๆ และควรเป็นการบูรณาการทั้งในด้านความรู้และกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบด้วย

2) ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาทักษะในการคิด และสามารถนำไปใช้ในการปรับความรู้ที่มีอยู่ให้ทันสมัย

3) ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำการทดลอง สำรวจ ค้นคว้า อยู่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อทดสอบการเปลี่ยนแปลงความรู้ที่มีอยู่ และยังเป็นการพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อความรู้ว่ามีคุณค่า

4) ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดริเริ่ม สร้างโครงการเอง และตัดสินใจเลือกในสิ่งที่เรียนรู้และก้าวหน้าต่อไป

5) เด็กควรได้รับการกระตุ้นให้ทำการค้นคว้า ตัดสินใจ เลือกข้อมูลและใช้แหล่งค้นคว้าที่เหมาะสม

6) ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เข้าใจตนเอง และความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสังคมและวัฒนธรรม

7) การประเมินผลหลักสูตรนั้น ควรสอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ เน้นกระบวนการคิดขั้นสูง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทั้งในด้านปฏิบัติและผลิตผลที่ปรากฏในการใช้หลักสูตรที่ได้ดัดแปลงสำหรับเด็กเก่งแล้ว และในท้ายที่สุด สิ่งที่สำคัญที่ลืมมิได้อีกประการหนึ่งก็คือ บทบาทของครูในการใช้หลักสูตรที่ได้ดัดแปลงสำหรับเด็กเก่งแล้ว

ครูสอนเด็กเก่งนั้น บ่อยครั้งมักถูกเรียกว่า ผู้จัดเตรียมหรือผู้จัดการแหล่งข้อมูล บางทีคำที่ใช้เรียกครูสอนเก่งที่ดีที่สุดอาจจะเป็น “ผู้รับผิดชอบในการจัดสถานการณ์เพื่อการเรียนรู้” (A Person Responsible for Arranging the Condition For Learning)

การสอนเด็กเก่งควรปฏิบัติต่างไปจากสอนเด็กทั่วไปบ้าง การสอนเด็กเก่งและมีพรสวรรค์นั้น ครูผู้สอนควรดำเนินการดังนี้

1) สอนในอัตราที่เร็วกว่าสอนเด็กปกติ

2) ใช้วิธีเรียนแบบสอบสวน (Inquiry Techniques) และวิธีอภิปราย (discussion) บ่อยครั้ง

3) ใช้วิธีเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning Groups) ในการทำแบบฝึกหัดแก้ปัญหา และโครงการกลุ่มตามความสามารถและความสนใจของเด็ก

4) ใช้คำถามหลายประเภท ถามเพื่อประเมินผล ถามให้คิดวิเคราะห์ ถามให้คิดเปรียบเทียบ ให้สรุป ให้คาดการณ์ล่วงหน้า เป็นต้น

5) ครูควรสอนทักษะการคิด (Thinking Skills) เพื่อส่งเสริมความเป็นอัจฉริยะของเด็กด้วย

6) ใช้การสอนหลายรูปแบบ ไม่ควรใช้แบบเดียว ครั่งแล้วครั่งเล่า

7) ให้มีโครงการพิเศษเฉพาะตัว ซึ่งเด็กมาตกลงกับครูเป็นรายบุคคล เนื้อหาวิชาที่นำมาสอน ก็ควรต่างไปจากเด็กปกติ เนื้อหาวิชาที่นำมาสอน ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1) ให้มีระดับความยากง่ายสูงกว่าชั้นที่เรียนอย่างน้อย 1 ปี

2) เนื้อหาเหล่านี้สอนในลักษณะแนวความคิด หรือหลักการก่อน แล้วรายละเอียดตามมาก็หลัง รวมทั้งการนำหลักการไปประยุกต์ด้วย

3) แบบฝึกหัด การบ้าน งานให้ทำในห้องเรียน เริ่มจากง่ายไปหายาก มีตัวอย่างให้ดู และสูงกว่าระดับชั้นเรียนอย่างน้อย 1 ปี

4) ให้มีกิจกรรมพิเศษ ที่เด็กสามารถติดตามหัวข้อเรื่องที่ตนสนใจได้อย่างลึกซึ้ง

5) สอนให้เห็นความเกี่ยวข้องระหว่างหลักการและวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร

การจัดกลุ่มหรือจัดห้องเรียนสำหรับเด็กเก่งโดยเฉพาะนั้น มีแนวคิดดังนี้

(1) การจัดห้องเรียนให้กับเด็กเก่งและมีพรสวรรค์นั้น ควรจัดให้เรียนบางวิชา กับเพื่อที่เก่งด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถเฉพาะตัว เช่น วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ หรือการแสดง บางวิชาอ่านเรียนร่วมกับเด็กโดยทั่วไปได้ การจัดให้พวกเขาเรียนด้วยกันทำให้ผลการเรียนก้าวหน้าไปเร็ว เร็วกว่าที่เรียนกับเพื่อนปกติอีกด้วย

(2) การแยกเด็กเก่งไปเรียนร่วมกันบางวิชานั้น ไม่ทำให้เกิดผลเสียแก่เด็กทั่วไป แต่มีผลดีที่ทำให้เด็กทั่วไปมีโอกาสดูอย่างอึ้ง เพราะปกติเด็กเก่งจะนอยุ่เสมอในห้องเรียน หรือบางทีเด็กเก่งอาจไม่แสดงความเก่งออกมาอย่างเต็มที่ เพราะอาจเป็นเป้าสายตาหรือเป็นที่หัวเราะของเพื่อนๆ ที่ทำอะไรต่างจากคนอื่นๆ ได้

(3) เมื่อแยกเด็กเก่งออกไปสอนเป็นห้องพิเศษ หรือกลุ่มพิเศษ หลักสูตรวิธีสอน และการปกครองชั้นเรียนก็ควรเป็นแบบพิเศษ ปรับให้เหมาะสมกับความเป็นเด็กปัญญาเลิศของพวกเขา ด้วยหลักสูตรมิใช่ว่าเป็นเพียงเนื้อหาวิชาที่ยากกว่าเด็กปกติ หรือมีเรื่องต้องคิดต้องสร้างมากกว่าปกติ

เด็กเก่งก็มีการเก่งหลายระดับ หลักสูตรที่ใช้สอนก็ควรมีความยากง่ายหลายระดับด้วย และก็ควรเป็นหลักสูตรเร่งการเรียนรู้ (Acceleration) เพราะเรียนรู้เรื่องเดียวบ่อยๆ เด็กเก่งเบื่อง่ายๆ

5. ข้อคิดบางประการในการจัดโครงการหรือจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กเก่งหรือเด็กที่มีสติปัญญาเลิศ

- 5.1 ครูทุกคนควรมีทัศนคติในการฝึกฝนและพัฒนาเด็กเก่งเหมือนการพัฒนาเด็กกลุ่มอื่นๆ
- 5.2 ครูต้องไม่ลำเอียงและกังวลเกี่ยวกับงานสอนเด็กเก่งเกินไป
- 5.3 ในกรณีครูคนใหม่ หรือครูที่ไม่เข้าใจลักษณะของเด็กเก่งนั้น ควรต้องมีการอธิบายให้เข้าใจว่า ความสามารถสูงของเด็กเก่งนั้นคืออะไร และเขาสามารถทำอะไรได้บ้าง การร่วมมือกับโรงเรียนอื่นๆ และหน่วยงานอื่นๆ อาจเป็นสิ่งจำเป็นในการให้ความรู้เข้าใจแก่ครู
- 5.4 การนำผู้เชี่ยวชาญเข้ามามีส่วนร่วมบ้างเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้อาจรวมไปถึงผู้ปกครอง บุคคลต่างๆ ในชุมชนนั้น อาจมาร่วมกันจัดโครงการหรือมีส่วนในการให้ความรู้ตรงตามความต้องการของเด็กเก่ง
- 5.5 การจัดโครงการต่างๆ ควรต้องอยู่บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมจากครูทุกคน
- 5.6 นโยบายของการจัดโครงการต่างๆ นั้น ควรเปิดกว้างและคำนึงถึงความสามารถในด้านต่างๆ ของเด็ก การเข้าใจในเรื่องการใช้แบบทดสอบ แบบสำรวจต่างๆ และการเสนอชื่อของครูว่า ใครคือเด็กเก่ง การรับฟังความต้องการของผู้ปกครอง องค์กรต่างๆ ที่จำเป็นต้องติดต่อด้วย เช่น สโมสรต่างๆ และสิ่งที่ต้องคำนึงเป็นอย่างมาก คือ ความสนใจของเด็กเอง
- 5.7 ระมัดระวังในการใช้แบบทดสอบเพื่อการแบ่งแยกเด็กเข้ากลุ่ม ควรตระหนักอยู่เสมอว่า แบบทดสอบแต่ละฉบับ มีทั้งข้อดีและจุดอ่อนอยู่ในฉบับเดียวกัน
- 5.8 หลักสูตรควรเปิดกว้าง ไม่กำหนดตายตัว เด็กจะเข้าเรียนในหลักสูตรนี้เมื่อไหร่ก็ได้ ยืดหยุ่นได้ เน้นที่ขยายความสามารถให้กว้างขวางและสนุกสนานมากกว่าที่เรียนเร่ง สถานการณ์การเรียนไม่กำหนดตายตัว และการสอนเน้นการใช้เทคนิค การตั้งคำถาม การแก้ปัญหา การตัดสินใจ การสืบสวนข้อมูล การคิดสร้างสรรค์และการจินตนาการทุกสาขาวิชา
- 5.9 กิจกรรมเสริมการเรียนการสอนนั้น ควรเป็นไปอย่างธรรมชาติในทุกระดับ ขั้นตอนในการทำงานกลุ่มควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โครงการต่าง ๆ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้นักเรียนคร่ำมีคำสั่งที่ชัดเจน รวมถึงกระบวนการในการทำงานด้วย
- 5.10 สื่อและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ประกอบในการทำกิจกรรม มีไว้ให้พร้อมเพียงเหมาะสม และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- 5.11 ควรเก็บรวบรวมผลงานที่เด็กได้กระทำไว้อย่างดี

5.12 ควรให้เวลาที่เพียงพอกับความต้องการของเด็กที่ทำกิจกรรม บางกิจกรรมอาจไม่เสร็จในครั้งเดียว ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้กลับมาทำต่ออีกได้

5.13 ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกจัดกิจกรรมที่ต้องการได้

5.14 ควรคำนึงถึงความสนใจ และความพึงพอใจของเด็กที่มีต่อตนเองและกิจกรรมที่ทำ ได้ถ้ามีเวลา ควรทำการสัมภาษณ์และจดบันทึกเป็นหลักฐานไว้

6. การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมเด็กเก่งหรือเด็กที่มีสติปัญญาเลิศระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย

สำหรับการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กเก่งหรือเด็กที่มีสติปัญญาเลิศในประเทศไทยนั้น กรมสามัญศึกษาซึ่งรับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการพัฒนาเด็กกลุ่มนี้ ได้ริเริ่มดำเนินการทั้งในส่วนของการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็ก และการจัดโปรแกรมการศึกษาสำหรับเด็กเก่งหรือเด็กที่มีสติปัญญาเลิศโดยเฉพาะ

ในส่วนของการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน กรมสามัญศึกษาได้ส่งเสริมให้โรงเรียนปรับปรุงพัฒนาบรรยากาศทางวิชาการ โดยจัดให้มีกิจกรรมที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจและทดสอบความสามารถด้านต่างๆ ของตน รวมไปถึง การส่งเสริมให้ครูสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และเน้นทักษะกระบวนการ เพื่อให้เด็กได้แสดงออกและปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนาความสามารถยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการเสริมสร้างบรรยากาศแบบประชาธิปไตยในโรงเรียนให้มีความสัมพันธ์ในลักษณะอบอุ่นเป็นกันเอง เด็กมีอิสระตามสมควรเน้นให้เด็กกล้าคิด กล้าตัดสินใจ และกล้าแสดงออกมากขึ้น

ในด้านการจัดหลักสูตรหรือโปรแกรมการศึกษาสำหรับเด็กเก่งหรือเด็กที่มีสติปัญญาเลิศ กรมสามัญศึกษา ได้จัดให้มีโครงการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนกลุ่มนี้ 2 โครงการ คือ

6.1 โครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (พสวท.) โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียนที่มีสติปัญญาในระดับสูง และมีความสามารถพิเศษทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและการขาดแคลนบุคลากรในสาขาดังกล่าว การคัดเลือกนักเรียนเข้าโครงการ จะคัดเลือกจากนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านวิทยาศาสตร์ และสมัครใจที่จะเข้าร่วม โครงการ โดยต้องมีผลการเรียนดีสม่ำเสมอไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด มีความประพฤติดี มีเจตคติที่ดีต่อวิทยาศาสตร์ นักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเข้าอยู่ในโครงการจะต้องเรียนร่วมกับเพื่อนตามหลักสูตรปกติ แต่ได้รับการสอนเสริมหรือเพิ่มพูนความรู้

ในทางวิทยาศาสตร์นอกเหนือจากเวลาเรียนปกติ โครงการนี้เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2527 ปัจจุบันมีโรงเรียนมัธยมศึกษาเข้าร่วมโครงการจำนวน 11 โรงเรียน

6.2 โครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (สพพ.) เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้สามารถเรียนจบหลักสูตรได้ในเวลา 2 ปี นักเรียนที่สมัครเข้าโครงการต้องมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดทั้งในด้านผลการเรียน และความสามารถพิเศษ ลักษณะการจัดการเรียนการสอนจะเป็นลักษณะโปรแกรมเร่งการเรียน (Acceleration Program) ที่เปิดโอกาสให้เด็กเรียนจบหลักสูตรเร็วขึ้น โดยจัดให้เด็กได้เรียนเนื้อหาอย่างเดียวกันกับเด็กปกติ แต่ใช้เวลาน้อยกว่าและใช้บูรณาการเนื้อหาวิชาและจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชา และการให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเร็วกว่าปกติ 1 ปี โครงการนี้เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2534 ปัจจุบันมีโรงเรียนในโครงการ จำนวน 66 โรงเรียน

ตอนที่ 4 แนวคิด และหลักการประเมินโครงการ

1. แนวคิดการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการเป็นงานที่สำคัญอย่างหนึ่งในการดำเนินงานโครงการบทบาทของการประเมินโครงการที่มีต่อการบริหารโครงการอาจแยกได้เป็น 2 ประการ คือ ประการแรกเป็นบทบาทในการประเมินย่อย (Formative Role) ซึ่งเป็นการประเมินที่จัดขึ้นในระหว่างที่โครงการกำลังดำเนินการอยู่ เช่น การประเมินความต้องการ และการประเมินกระบวนการปฏิบัติ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานของโครงการ เพราะการประเมินในลักษณะนี้จะเป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับที่สามารถนำไปใช้พิจารณาการดำเนินงานว่ามีข้อบกพร่องในส่วนใดอันจะแก้ไขได้ทันที ประการที่สอง เป็นบทบาทในการประเมินผลสรุป (Summative Role) เป็นการประเมินที่จัดทำขึ้น เมื่อการดำเนินงานโครงการได้สิ้นสุดลงแล้ว เช่น การประเมินประสิทธิผล และการประเมินผลที่ได้รับ และการประเมินผลกระทบ เป็นต้น จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการประเมินก็คือ การตัดสินคุณค่า การตรวจสอบประสิทธิผลและการค้นหาส่วนที่ดีของโครงการ (Scriven. 1985 ; Citing Worthen and Sender. 1963 ; 63-64)

แนวคิดเกี่ยวกับโครงการที่ดี ในทัศนะของแวน มีเตอร์ และแวนฮอร์น (Van Meter and Van Horn , 1975:445-488) เห็นว่า ควรมีลักษณะ 4 ประการ คือ

1. ระบุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และมาตรฐานการปฏิบัติให้ชัดเจน
2. กำหนดทรัพยากรสนับสนุนโครงการไว้ชัดเจน
3. การสื่อสารเพื่อความเข้าใจร่วมกันของกลไกการขับเคลื่อนต่างๆ ของโครงการมีความชัดเจน
4. ระบุหน่วยงานรับผิดชอบนโยบาย และโครงการไปปฏิบัติตามความสามารถและความชำนาญชัดเจน

ซาบาเตียร์ และแมสมาเนียน (Sabatier and Mazmanian , 1980 : 538-560) เห็นว่า โครงการที่ดี มีลักษณะ ดังนี้

1. สามารถแก้ไขปัญหาได้จริง
2. มีทฤษฎีและหลักวิชาการอ้างอิง และโครงการที่ดีจะต้องมีแนวทางการแก้ปัญหาโดยวางอยู่บนรากฐานทางวิชาการหรือทฤษฎี
3. มีการปฏิบัติไม่ยุ่งยากหรือไม่สลับซับซ้อน
4. มีการระบุขนาดและลักษณะของกลุ่มเป้าหมายชัดเจนว่าเป็นใคร
5. มีลักษณะโครงสร้างการบริหาร ที่แสดงให้เห็นความเชื่อมโยงของโครงสร้างของการบริหารที่ประสานสัมพันธ์ลดหลั่นกันในกระบวนการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ
6. มีการกำหนดข้อผูกพันด้านการสนับสนุนทางการเงิน วิชาการ และการจัดการขององค์กร
7. มีการกำหนดแบบแผนการตัดสินใจไว้ชัดเจน เช่น การกำหนดกฎเกณฑ์และวิธีการตัดสินใจ
8. เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความโปร่งใส

เคอร์ (Donna H. Kerr) ได้เสนอการมองความสำเร็จหรือความล้มเหลว โครงการโดยให้พิจารณาจากประเด็นต่างๆ ดังนี้ (Kerr, 1976 : 351-363)

1. พิจารณาที่ขั้นการนำไปปฏิบัติ (implementation failure)
2. พิจารณาที่ตัวนโยบาย และโครงการ (instrument failure) หมายถึง โครงการที่จัดทำขึ้นไม่สามารถสนองวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นจริง
3. พิจารณาที่การตัดสินใจคุณค่าเชิงจริยธรรมของสังคม (failure in normative justification)

ความหมายของโครงการ พอสรุปสังเขป ดังนี้

1. โครงการ หมายถึง กิจกรรมหรืองานที่เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรเพื่อหวังผลประโยชน์ตอบแทนซึ่งกิจกรรมหรืองานดังกล่าวต้องเป็นหน่วยอิสระหน่วยหนึ่งที่สามารถทำการวิเคราะห์วางแผนและนำไปปฏิบัติพร้อมทั้งมีลักษณะแจ้งชัดถึงจุดเริ่มต้น และจุดสิ้นสุด เมื่อวัตถุประสงค์ที่มุ่งหวังไว้ได้สำเร็จเสร็จสิ้นลง

2. โครงการ หมายถึง การนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เมื่อเปรียบเทียบกับทรัพยากรมนุษย์มาผสมผสานซึ่งกันและกัน โดยก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ประหยัด และมีประสิทธิภาพภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้

3. โครงการ หมายถึง กิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรต่างๆ เพื่อหวังผลประโยชน์ตอบแทน

4. โครงการ หมายถึง แผนลงทุนในการใช้ทรัพยากร ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ที่สัมพันธ์กันโดยมีผู้ได้รับประโยชน์รวมทั้งต้องใช้งบประมาณในจำนวนที่สูง เมื่อเทียบกับความสามารถของผู้ลงทุน ซึ่งสามารถทำการวิเคราะห์ปฏิบัติและประเมินผลได้

5. (สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ : 2545 การประเมินนโยบาย แผนงาน และโครงการ P.85)

โครงการ (project) คือกลุ่มของกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน และแต่ละกิจกรรมมีเป้าหมายเดียวกัน มีเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดของงานและมักจะเป็นงานพิเศษต่างจากงานประจำ โครงการจะประกอบด้วย (task) และกิจกรรม (activity) สมคิด พรหมชัย : 2545

การประเมินและโครงการ เป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศเพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินเป็นการตรวจสอบความพร้อมของปัจจัยเบื้องต้น ความก้าวหน้าของแผนงานและโครงการ ตลอดจนพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของแผนงาน และการบ่งชี้คุณค่าของแผนงานและโครงการ

การกำกับงาน (monitoring) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงาน และโครงการซึ่งได้กำหนดไว้แล้ว ใช้ข้อมูลเหล่านี้เพื่อการแก้ไขปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ผลงาน และมีประสิทธิภาพให้มากที่สุด

ประชุม รอดประเสริฐ (2530 : 39) สรุปว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินการโครงการ เพื่อพิจารณาบ่งชี้ให้ทราบถึงจุดเด่นหรือจุดด้อยของโครงการนั้นอย่างมีระบบ แล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้นเพื่อการดำเนินงานต่อไป หรือจะยุติการดำเนินงานโครงการนั้นเสีย

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2529 : 11) สรุปความหมายของการประเมินผลไว้ว่า หมายถึง การวิจัยประยุกต์ ซึ่งได้นำระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ มาประยุกต์ใช้เพื่อ

1. ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลระหว่างนโยบาย แผนงาน โครงการ (หรือตัวแปรอิสระ) กับผลลัพธ์และผลกระทบ (หรือตัวแปรตาม) ทั้งที่พึงปรารถนา และไม่พึงปรารถนา
2. ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างผลลัพธ์และผลกระทบที่พึงปรารถนา กับวัตถุประสงค์และเป้าประสงค์
3. เพื่อสังเคราะห์รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลลัพธ์และผลกระทบข้างเคียงที่อาจไม่เคยคาดคิดไว้ล่วงหน้า
4. เพื่อติดตามและประเมินในกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ ระหว่างการดำเนินการให้เป็นไปตามแนวทางหรือแผนที่วางไว้ล่วงหน้า

ผู้วิจัยสรุปการประเมินจากคำนิยามและคำอธิบายเกี่ยวกับการประเมินผล (Evaluation)

เท่าที่ได้สำรวจและรวบรวมมานี้ จะเห็นได้ว่าความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของการประเมินมีได้แตกต่างกันนัก ในประเด็นหลัก กล่าวคือ การประเมินผลโครงการเป็นกระบวนการรวบรวมข้อสนเทศเกี่ยวกับโครงการใดโครงการหนึ่ง โดยมีการรวบรวมข้อมูลและวิธีการศึกษาอย่างเป็นระบบระเบียบ เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้

2. หลักการประเมินโครงการ

2.1 การประเมินโครงการ เป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศเพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินเป็นการตรวจสอบความพร้อมของปัจจัยเบื้องต้น ความก้าวหน้าของแผนงานและโครงการ ตลอดจนพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของแผนงาน และการบ่งชี้คุณค่าของแผนงานและโครงการ

2.2 การกำกับงาน (monitoring) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงาน และโครงการซึ่งได้กำหนดไว้แล้ว ใช้ข้อมูลเหล่านี้เพื่อการแก้ไขปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ผลงาน และมีประสิทธิภาพให้มากที่สุด

2.3 ความสำคัญของการประเมินโครงการ

2.3.1 การประเมินโครงการช่วยให้ทราบว่า โครงการที่จะดำเนินการมีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด

2.3.2 การประเมินโครงการช่วยให้ทราบว่า การดำเนินงานมีความเป็นไปได้ หรือมีความเหมาะสมที่จะนำไปดำเนินการมากน้อยเพียงใด

2.3.3 การประเมินช่วยให้การกำหนดวัตถุประสงค์ โครงการมีความชัดเจน

2.3.4 การประเมินโครงการช่วยให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน โครงการตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่างๆ ที่จำเป็นในการดำเนินงานตามโครงการ

2.3.5 การประเมินโครงการช่วยในด้านการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย การประเมินจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถควบคุมเวลาและค่าใช้จ่ายของโครงการ

2.3.6 การประเมินโครงการช่วยให้ทราบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ รวมทั้งทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานตามโครงการ

2.3.7 การประเมินโครงการช่วยให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจในการปรับปรุงและพัฒนา รวมทั้งใช้ประกอบการตัดสินใจขยายหรือยุติการดำเนินงานในช่วงต่อไป

2.3.8 การประเมินโครงการช่วยให้ได้ข้อมูลที่บ่งบอกประสิทธิภาพของแผนงานและโครงการว่าเป็นอย่างไร คู่มากับการลงทุนหรือไม่

2.3.9 การประเมินโครงการช่วยให้ทราบถึงผลกระทบของการดำเนินงานว่ามีผลกระทบทางตรงและทางอ้อมในด้านใดบ้าง

2.3.10 การประเมินโครงการช่วยกระตุ้น จูงใจ และสร้างขวัญกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานการประเมินไม่ใช่การจับผิดแต่เป็นการแนะนำช่วยเหลือให้ผู้ปฏิบัติงาน ได้ทราบผลสำเร็จของการดำเนินงาน จุดเด่นจุดด้อยและนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาแผนงานและโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1) การประเมินโครงการเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในกระบวนการปฏิบัติงาน จำแนกการประเมินโดยใช้ระยะเวลาที่ประเมินเป็นเกณฑ์ จำแนกได้เป็นการประเมินก่อนการดำเนินงาน ขณะดำเนินการ และสิ้นสุดการดำเนินโครงการ

2) การประเมินโครงการ ที่จำแนกการประเมินโดยใช้จุดมุ่งหมายของการประเมิน จำแนกได้เป็นการประเมินความก้าวหน้าและการประเมินสรุปรวม

3) การประเมินโครงการที่จำแนกการประเมินตามเนื้อหาสาระของการประเมิน จำแนกได้เป็นการประเมินความต้องการจำเป็น การประเมินความเป็นไปได้ การประเมินการดำเนินงาน การประเมินผลสำเร็จ และการประเมินผลกระทบของโครงการ

จึงเห็นได้ว่าการประเมินโครงการนั้น ผู้ประเมินจะทำการศึกษาในบางส่วนใดส่วนหนึ่งของโครงการหรือจะประเมินการดำเนินงานของโครงการทั้งระบบก็ได้ (Worthen and Sander. 1973 : 125) ทั้งนี้ ขึ้นอยู่ว่าวัตถุประสงค์ของการประเมินในครั้งนั้นมุ่งหวังอะไร และอยู่ในขั้นตอน

โคของการดำเนินโครงการ รวมทั้งการนำประโยชน์และข้อมูลของการประเมินไปใช้ตัดสินใจในลักษณะการจัดทำโครงการ การปรับปรุงโครงการหรือว่าจะยุบขยายหรือยกเลิกโครงการ เป็นต้น

2.4 รูปแบบที่ใช้ในการประเมินโครงการ

รูปแบบที่ใช้ในการประเมินโครงการทางการศึกษานิยมใช้รูปแบบการประเมินแบบ “การประเมินเพื่อการตัดสินใจอย่างเป็นระบบ” (Systematic Decision –Oriented Evaluation : SD models) เป็นการประเมินที่ใช้วิธีเชิงระบบซึ่งแสดงถึงการวางแผนการดำเนินงาน และวิธีดำเนินงานอย่างชัดเจน มีการใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐานในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเสนอสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องสำหรับการตัดสินใจเชิงบริหาร รูปแบบการประเมินในกลุ่มนี้ที่นำมาใช้มากในการประเมินโครงการทางการศึกษา รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (CIPP Approach)

2.4.1 รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม และคณะ (Stufflebeam et.al., 1977)

ได้เสนอแบบจำลองซีบีพี (CIPP) เพื่อใช้ในการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบนี้ไม่เพียงแต่ประเมินว่า โครงการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เท่านั้น แต่ยังเป็นการประเมินเพื่อให้รายละเอียดต่างๆ เพื่อให้รายละเอียดต่างๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการอีกด้วยผลได้จากการประเมินโครงการโดยใช้แบบจำลองซีบีพีจะทำให้นักประเมินทราบข้อดี ข้อบกพร่อง รวมทั้งประสิทธิภาพของโครงการที่ทำการประเมินได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ แบบจำลองซีบีพี ยังเป็นแบบจำลองที่เข้าใจง่ายและสะดวกในการปฏิบัติ จึงมีผู้นิยมใช้อย่างกว้างขวาง

แบบจำลองซีบีพีจะประเมินในด้านต่างๆ 4 ด้าน คือ

- 1) การประเมินสถานะแวดล้อมหรือการประเมินบริบท (Context Evaluation) ข้อมูลที่ได้จากการประเมินสถานะแวดล้อมจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์
- 2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) ข้อมูลที่ได้จากการประเมินปัจจัยเบื้องต้นจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างเพื่อกำหนดรูปแบบของโครงการ
- 3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ข้อมูลที่ได้จากการประเมินกระบวนการ จะช่วยในการตัดสินใจในด้านการประยุกต์ใช้เพื่อควบคุมการดำเนินงานของโครงการ
- 4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลผลิต จะช่วยในการตัดสินใจและดูผลสำเร็จของโครงการ

การประเมินแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

1) การประเมินสถานะแวดล้อม เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผลเพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการและเงื่อนไขที่เป็นจริงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม ดังนั้น การประเมินสถานะแวดล้อมจึงเป็นการประเมินความต้องการของสังคม รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน ซึ่งจะนำไปสู่การตั้งวัตถุประสงค์ที่เหมาะสมของโครงการ การประเมินสถานะแวดล้อมนอกจากจะเป็นการประเมินเพื่อแสวงหาวัตถุประสงค์ที่เหมาะสมของโครงการแล้ว ยังเป็นการประเมินความเหมาะสมของโครงการแล้ว ยังเป็นการประเมินความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการที่มีอยู่แล้วอีกด้วย

เกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการมีดังนี้

(1) วัตถุประสงค์ต้องสอดคล้องกับแนวนโยบายและความต้องการของหน่วยงานและสังคม

(2) วัตถุประสงค์ต้องสมเหตุสมผล

(3) วัตถุประสงค์ต้องสอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

(4) วัตถุประสงค์ต้องการสามารถวัดได้และประเมินได้

ในการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับสถานะแวดล้อมนั้น มีความจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างนักประเมินกับผู้บริหาร นักประเมินจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการตัดสินใจในปัจจุบัน และให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการที่ต้องการใช้เพื่อการตัดสินใจในอนาคตแก่ผู้บริหาร

2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความพร้อมและความเหมาะสมของปัจจัยหรือทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ก่อนเริ่มโครงการ การประเมินปัจจัยเบื้องต้นมักจะประเมินในด้านต่างๆ ดังนี้

(1) ความสามารถหรือความเหมาะสมของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการ

(2) เทคนิควิธีการที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

(3) ปัจจัยและทรัพยากรต่างๆ ที่จะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้ เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ แผนการดำเนินงาน ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

การประเมินปัจจัยเบื้องต้นจะช่วยให้ได้ข้อมูลสำหรับใช้ประกอบการตัดสินใจว่า ควรกำหนดวัตถุประสงค์เชิงปฏิบัติอย่างไร จะวางแผนและดำเนินการในโครงการนั้นๆ อย่างไร เป็นต้น

3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) การประเมิน

กระบวนการเป็นการประเมินเพื่อค้นหาข้อบกพร่องหรือจุดเด่น – จุดด้อย ของกระบวนการ ดำเนินการและการจัดกิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับโครงการอันจะนำผลมาสู่การปรับปรุงปัญหา และอุปสรรคต่างๆ ที่อาจทำให้โครงการนั้นดำเนินไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ข้อมูลที่ได้จากการ ประเมินกระบวนการจะช่วยให้ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้ดำเนินการทุกลำดับชั้นสามารถแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการตามโครงการ

ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการประเมินกระบวนการ นักประเมิน ต้องใช้วิธีการทั้งที่มีแบบแผนและไม่มีแบบแผน เช่น ใช้วิธีสังเกต การสัมภาษณ์ การจัดอันดับ บันทึกรายวันของผู้ดำเนินโครงการบันทึกการประชุมของคณะกรรมการ ฯลฯ นอกจากตัวแปร สำคัญตามทฤษฎีแล้ว ผู้ประเมินกระบวนการยังอาจจะค้นหาเหตุ หรือกรณีอื่นที่ไม่ได้เข้ามามีส่วน ร่วมแต่เป็นเหตุการณ์ที่มีความสำคัญต่อกระบวนการอีกด้วย

ฉะนั้นในการประเมินกระบวนการ ข้อมูลสารสนเทศจะถูกวิเคราะห์ รวบรวมและนำเสนอเท่าที่ผู้ดำเนินโครงการต้องการสารสนเทศนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในระยะ ช่วงแรกๆ ของโครงการ อาจจะต้องทำการประเมินบ่อยครั้ง ทั้งนี้การประเมินกระบวนการจะไม่เป็น เพียงแต่ให้ข้อมูลสารสนเทศที่ต้องการแก่ผู้ตัดสินใจในการคาดคะเนล่วงหน้าและการปฏิบัติเพื่อการ แก้ปัญหาเท่านั้น แต่ยังจำเป็นต้องบันทึกข้อมูลสารสนเทศของกระบวนการสำหรับนำไปใช้ในการ แปลความหมายของความสำเร็จของโครงการอีกด้วย

4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) การประเมินผลผลิตเป็นการ

ประเมินเพื่อนำผลมาตัดสินคุณค่าของโครงการ ทั้งที่อยู่ระหว่างการปฏิบัติตามโครงการและเมื่อ สิ้นสุดโครงการ

เทคนิควิธีการต่างๆ ไปของการประเมินผลผลิต คือ การเปรียบเทียบผลที่ วัดได้กับเกณฑ์ (criteria) ที่กำหนดไว้ก่อนและทำการแปลความหมายถึงเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้น โดย อาศัยรายงานจากการประเมินสภาวะแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น และการประเมินกระบวนการ ประกอบด้วย

ตอนที่ 5 งานวิจัยเกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการโครงการส่งเสริมและพัฒนา
นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (พสพ.)
ของโรงเรียนเซนต์คาเบรียล

1. งานประเมินโครงการในประเทศ

การเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ ผู้วิจัยนำเสนอ

2.1 รายงานวิจัยการพัฒนารูปแบบและหลักสูตรการจัดการศึกษาสำหรับผู้มี

ความสามารถพิเศษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ศักดิ์ดา บุญโตและ คณะสำนักงานเลขาธิการสภา
การศึกษา สกศ. , 2548 234 หน้า) เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อนำร่องศึกษาแนวทาง การจัดการ
เรียนการสอนสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษในระบบโรงเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
ขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด ด้วยหลักสูตรลดระยะเวลาเรียน (Acceleration
Program) และหลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์ (Enrichment Program) ซึ่ง โปรแกรมดังกล่าวจะได้รับ
การบูรณาการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรปกติในโรงเรียน หลักสูตรลดระยะเวลาเรียน
(Acceleration Program) เป็นหลักสูตรที่มีขอบข่ายเนื้อหาสาระการเรียนรู้เท่ากับหลักสูตรปกติของ
ระดับช่วงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากใช้เวลา 6 ภาคเรียน ลดระยะเวลาเรียนให้เหลือเพียง 4 ภาค
เรียน สำหรับหลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์ (Enrichment Program) เป็นวิธีการจัดการศึกษาและ
ขยายกิจกรรมในหลักสูตรให้กว้างและลึกซึ่งกว่าหลักสูตรปกติเน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณและเน้น
ทักษะกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหา สามารถวางแผนจัดการศึกษาให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษ
ที่มีระดับอายุต่างกัน แต่มีความสนใจและความสามารถด้านเดียวกันมาเรียนด้วยกันได้

ผลจากการวิจัยนำร่องครั้งนี้ได้หลักสูตรลดระยะเวลาเรียนคณิตศาสตร์ระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลาย โดยจัดเนื้อหาปกติจากใช้เวลาเรียน 6 ภาคเรียนให้เหลือเพียง 4 ภาคเรียน ข้อ
ค้นพบที่สำคัญจากการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนใน 3 ด้าน คือ

1.1.1 ด้านความรู้ทางคณิตศาสตร์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางด้านคณิตศาสตร์หลักสูตร
ลดระยะเวลาเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

1.1.2 ด้านเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ผลจากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของ
นักเรียนปรากฏว่า นักเรียนเห็นด้วยอย่างมากกับการจัดหลักสูตรลดระยะเวลาเรียนและหลักสูตร
เพิ่มพูนประสบการณ์ เพราะช่วยส่งเสริมผู้เรียนให้ได้ใช้ความสามารถอย่างแท้จริง เหมาะสมกับ
ศักยภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นผู้ที่มีความสามารถพิเศษด้านคณิตศาสตร์ ตลอดจนการจัดกิจกรรมการ
เรียนการสอนและใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

1.1.3 ด้านทักษะกระบวนการ นักเรียนมีความพอใจมากต่อหลักสูตรที่เพิ่มพูนประสบการณ์ทั้งเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาการของนักเรียนด้านต่างๆ ที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การให้เหตุผล การสื่อสาร การเชื่อมโยงความรู้ การนำเสนอ การแก้ปัญหา โจทย์ทางคณิตศาสตร์ การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และการเตรียมตัวเพื่อศึกษา รูปแบบและหลักสูตรนี้เป็นเพียงตัวอย่างของการจัดการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรที่ใช้หลักการการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ ซึ่งครูสามารถที่จะนำวิธีและกระบวนการไปใช้ให้เหมาะสมกับความถนัด ความสนใจ ความสามารถ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ปัจจัยหลักที่นำไปสู่ความสำเร็จมิใช่หลักสูตรต้นแบบแต่เป็นทัศนคติ ความรู้ความชำนาญ ความสนใจ ความเสียสละและรักเด็กของคณะครูที่มุ่งมั่นในการสร้างหลักสูตร เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

2.2 รายงานวิจัยการประเมินพัฒนาการสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้สรุปการสร้างหลักสูตรที่พัฒนาให้เหมาะกับเด็กที่มีความพิเศษนั้นต้องการสร้างสรรค์เนื้อหา วิธีการสอนและเสนอผลงานบนพื้นฐานของลักษณะนิสัย ความต้องการและความสนใจของแต่ละคน ต้องเป็นหลักสูตรที่ทั้งครูและเด็กสร้างขึ้นร่วมกัน ทำไปพร้อมกับการเรียนการสอนของเด็กตลอดเวลา เพราะเป็นการพัฒนาที่เน้นการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็ก ซึ่งกระตุ้นและท้าทายเด็กให้คิดค้นคว้า ทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เป็นการสร้างกรอบนอก (หลักสูตร) ให้เหมาะสมและได้ระดับกับเนื้อหา (ความสามารถพิเศษของเด็ก)

หลักสูตรที่พัฒนาแล้วต้องเป็นหลักสูตรที่เรียกร่อง (และบังคับ) ให้ครูปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ ต้องเป็นหลักสูตรที่ไม่พึ่งพาหนังสือหรือแบบฝึกหัดบทใดบทหนึ่งโดยเฉพาะ ไม่พึ่งพาครูคนเดียวและไม่พึ่งตำราสอน มิฉะนั้นหลักสูตรที่พัฒนาจะไม่มีลักษณะยืดหยุ่น มีหลายรูปแบบตามความต้องการของเด็กแต่ละคน

หลักสูตรที่พัฒนาคือ หลักสูตรที่กลุ่มนักการศึกษา นักวิชาการ ครูหรือผู้ชำนาญการช่วยสร้างขึ้นมาเพื่อเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยเฉพาะ ไม่ใช่การเปลี่ยนหลักสูตรซึ่งเขียนสำหรับเด็กทั่วไปด้วยการเพิ่มเติมปริมาณเนื้อหาให้เข้มข้นเท่านั้น

2.3 รายงานการวิจัยการประเมินพัฒนาการสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาไทย ระดับมัธยมปลาย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สรุปได้ว่า

การประเมินพัฒนาการทางความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน ด้านวรรณกรรม การเห็นคุณค่าในตนเอง ด้านความเอื้ออาทร ด้านความสามารถในการควบคุมอารมณ์ การมีทักษะทางสังคม ด้านการควบคุมความเครียด ด้านคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดอย่างสร้างสรรค์ของผู้เรียน ได้พัฒนาการอยู่ในระดับสูงขึ้น

การวิจัยครั้งนี้ได้ผลสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษทางภาษา บังคับสู่ความสำเร็จ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการเสาะหา การคัดแยก คุณภาพและประสิทธิภาพของหลักสูตรและประสิทธิภาพของโครงการ

2. งานประเมินโครงการต่างประเทศ

2.1 เกลดัน (Galton, 1870) กล่าวว่า เด็กที่มีความสามารถพิเศษขึ้นอยู่กับพันธุกรรม ต่อมา บิเน็ต และซีโมน (Binet and Simmon, 1905) นักวิจัยชาวฝรั่งเศสได้คิดเครื่องมือทดสอบสติปัญญาขึ้นในปี 1916 เทอร์แมน (Terman, 1954) ได้นำผลงานนี้ไปทดลองใช้เรียกว่าแบบทดสอบ Stanford-Binet ซึ่งใช้คะแนน IQ (Intelligence Quotient) ทำนายความสำเร็จในการเรียน และใช้คัดแยกเด็กเก่ง และ ฮอลลิงเฮอร์ (Hollingsworth, 1942) ใช้แบบทดสอบนี้วัดสภาพแวดล้อมโรงเรียนปกติ พบว่ายังมีเด็กที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะทางไม่ได้รับการคัดเลือก ซึ่งก็เป็นทิวพาคษ์วิจารณ์ว่าเครื่องมือวัด IQ นี้คัดเด็กเก่งทิ้งไปจำนวนมาก

2.2 ไพรเออร์ (Prior, 1950) กล่าวว่า นักการศึกษาและระบบโรงเรียนให้ความสำคัญกับ IQ Test และคะแนนผลการเรียนในการเลือกว่าใครคือคนเก่ง ซึ่งก็สอดคล้องกับ เทอร์แมน (Terman, 1926) ที่ให้ความหมายว่า เด็กเก่งคือคนที่ได้คะแนนสูงกว่าคนทั่วไป จากการวัด IQ Test ต่อมานักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมดังนี้

2.3 เกตเซลส์ และแจคสัน (Getzels and Jackson, 1958 และ 1962) และเทอร์เรส (Torrance, 1965) ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า เด็กเก่งคือคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ และมาร์แลนด์ (1972) ได้กล่าวสรุปว่า เด็กเก่งหรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษ คือ เด็กที่ผ่านการคัดแยกโดยผู้เชี่ยวชาญว่าเป็นคนที่มีความสามารถสูงซึ่งเด็กเหล่านี้ต้องการกระบวนการจัดการศึกษาที่แตกต่างหรือการบริการที่นอกเหนือไปจากโปรแกรมปกติในโรงเรียน

2.4 กิลฟอร์ด (Guilford, 1959 และ 1967) พบว่า การคัดแยกเด็กเก่งโดยใช้แค่ IQ นั้นไม่พอเพราะไม่ได้วัดความคิดหลายทิศทาง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความสามารถพิเศษ โดยทั่วไปความสามารถพิเศษและระดับสติปัญญามีความซับซ้อนมากกว่านั้น เขาจึงได้เสนอทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญาที่มีหลากหลายมิติประกอบกับการวัด IQ เพื่อใช้คัดแยกเด็กเก่ง (Bruni, and others, 1994)

2.5 เรนซูลี และ สมิธ (Renzuli, J.S. and L.H. Smith, 1978) กล่าวว่าความสามารถพิเศษเกิดจาก 3 องค์ประกอบคือ ความสามารถสูงกว่าปกติ (Above Average Ability) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) และความมุ่งมั่นวิริยะและความพยายามในการทำงาน (Task Commitment)

2.6 การ์ดเนอร์ (Gardner, 1993) ได้ให้ความหมายของความสามารถพิเศษทางภาษาว่า คือความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสร้างความตื่นเต้น (excite) ความพึงพอใจ (please) เป็นคนที่ ชอบคิด ชอบอ่าน ชอบเขียน เรียนรู้ได้ดีในเรื่องภาษาจากการได้เห็น ฟังเสียงสามารถเข้าใจ ความหมายของหลักเกณฑ์ทางภาษาการสร้างสรรค์ทางภาษา

2.7 โรเบิร์ต ซินสเตอร์ (Robert Sylvestre, 1995) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัด หลักสูตรที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความสามารถทางภาษาในอนาคตดังต่อไปนี้

2.7.1 หลักสูตรต้องส่งเสริมความสามารถในการควบคุมอารมณ์ของตนเอง การควบคุมอารมณ์ความรู้สึกในการดำเนินชีวิต จะส่งผลต่อการได้ตอบอย่างมีสติ มีสมาธิในการควบคุม เหตุผลของตนเองที่ส่งผลต่อการเรียนรู้

2.7.2 หลักสูตรจะต้องส่งเสริมอภิปัญญา สิ่งสำคัญของการจัดกิจกรรมคือการคิด ซึ่งจะช่วยยกระดับความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร จะเป็นแรงจูงใจไปสู่เป้าหมายของ หลักสูตรตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

2.7.3 กิจกรรมของหลักสูตรต้องส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคม กิจกรรมใน โรงเรียนมีบทบาทอย่างมากทั้งการส่งเสริมแนวคิดและการแสดงออก การจัดหลักสูตรที่สอดคล้อง กับสังคมนั้น ๆ ต้องให้ผู้ปกครอง และสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล

2.7.4 หลักสูตรต้องส่งเสริมลักษณะนิสัย การแสดงออกของความรู้สึกนึกคิด ผ่าน การละเล่นบทบาทสมมติในสถานการณ์ต่างๆ ในสังคม ชั้นเรียน ผู้เรียนจะต้องวิเคราะห์ข้อดีข้อเสีย ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อกลับไปสู่กระบวนการเรียนรู้ให้เด็กสามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับออกมา ไม่คิดว่าเป็นภาระในชั้นเรียน

2.7.5 หลักสูตรต้องตอบสนองความต้องการของผู้เรียน หลักเลี้ยงการฝึก ความรู้สึกที่ผู้เรียนรู้สึกการบีบบังคับ ซึ่งการเรียนรู้ไม่อาจประสบความสำเร็จได้หากผู้เรียนไม่พึง พพอใจ การประเมินตามสภาพจริงต้องเกิดจากความพึงพอใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.7.6 หลักสูตรต้องเห็นความสัมพันธ์ระหว่างร่างกายและความคิด ความรู้สึก จิตใจและร่างกายมีความสัมพันธ์ หากร่างกายมีความพร้อมย่อมส่งผลต่อสภาพจิตใจ ความคิด และ ความรู้สึกในด้านบวกกับสิ่งแวดล้อมที่ได้รับ ดังนั้นองค์ประกอบของหลักสูตรจะต้องจัด สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ที่ดีและส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้เรียนด้วย

2.8 เรนซูลลี (Renzulli, 1977) ได้กล่าวถึงการประเมินวัตถุประสงค์ที่สำคัญในหลักสูตร ว่าการพิจารณาวัตถุประสงค์ของหลักสูตรบรรลุหรือไม่ กล่าวคือ เป็นการตรวจสอบว่าหลักสูตร ได้รับการปฏิบัติสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเด็กที่มีความสามารถพิเศษเต็มที่หรือไม่ เช่น การพัฒนาความสามารถด้านสมรรถภาพทางสมองเป็นสำคัญ เพื่อดูผลย้อนกลับที่มีต่อเนื่อง

แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตร และมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมได้หากมีความจำเป็น อีกทั้งมีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรตามความเป็นจริงซึ่งเป็นการค้นหาผลที่มีได้คาดคิดและวางแผนไว้ก่อน

การจัดหลักสูตรที่ดีที่เหมาะสมนอกจากจะต้องสอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียนแล้ว การจัดหลักสูตรที่สร้างผู้เรียนให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ถือว่าเป็นบทบาทที่ขับเคลื่อนไปพร้อมๆ กันในการพัฒนาคนในกลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ในการส่งเสริมให้ผู้เรียน เก่ง ดี และมีความสุข เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม ที่จัดได้ว่าเป็นคนเก่งและมีคุณค่า ถือเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติในอนาคตต่อไป

สรุปได้ว่า เด็กที่มีความสามารถพิเศษอาจแสดงออกมาทางผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือจากด้านต่างๆ ดังนี้

1. ภูมิปัญญาทั่วไป
2. ความสามารถทางวิชาการ
3. ความคิดสร้างสรรค์หรือการคิดประดิษฐ์
4. ความเป็นผู้นำ
5. จินตนาการและศิลปะ
6. ความสามารถทางกล้ามเนื้อและประสาทสัมผัส

ตอนที่ 6 กรอบความคิดที่ใช้ในการประเมิน

จากการศึกษาถึงรูปแบบการประเมินโครงการทั้งหลาย ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ พบว่ามีทั้งการประเมินโครงการโดยยึดรูปแบบการประเมินแบบใดแบบหนึ่งตามความเหมาะสมที่มีผู้กำหนดแนวคิดไว้ ซึ่งเป็นการประเมินทั้งระบบ ผลของการประเมินครบทุกด้าน แต่บางครั้งอาจไม่สามารถตอบคำถามที่ลึกซึ้ง ชัดเจน แก่ผู้บริหารได้ อีกกลุ่มหนึ่งของงานวิจัยจะเป็นการประเมินเพียงประเด็นที่มีความลึกซึ้ง แต่ไม่ใช้รูปแบบการประเมินที่มีผู้กำหนดแนวคิดไว้ ผลการประเมินจะแคบ และทราบเพียงบางประเด็นเท่านั้น ผู้ประเมินมีความเห็นว่า ในการประเมินโครงการ เพื่อนำเสนอข้อสนเทศให้ผู้บริหารเพื่อตัดสินใจ ควรมีการประเมินครบทุกด้านในประเด็นที่เป็นปัญหาและต้องการคำตอบ และควรมีการเสนอแนะแนวทางหรือรูปแบบของโครงการหรือหลักสูตรที่เหมาะสมเพื่อเป็นประโยชน์ในการดำเนินการต่อไปในอนาคต ในการประเมินครั้งนี้ ผู้ประเมินได้ประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษใน

การเรียนรู้ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (พสพ.) ของโรงเรียนเซนต์คาเบรียล เขตกรุงเทพมหานคร ว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคเพียงใด โดยใช้รูปแบบการประเมินประจำปีของสตัฟเฟิลบีม เพื่อประเมินองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลการดำเนินงาน โดยการนำไปเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานพิจารณาสภาพการณ์ที่เป็นจริงอยู่ของโครงการ กับสภาพการณ์ที่ควรจะเป็นในอนาคตของโครงการ โดยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อหาแนวโน้มของรูปแบบการดำเนินโครงการที่จัดสำหรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษในโรงเรียนต่อไปในอนาคต สำหรับการประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (พสพ.) ของโรงเรียนเซนต์คาเบรียล สิ่งสำคัญที่ทำการประเมินคือองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน มีดังนี้

1. ด้านบริบท ในที่นี้เน้นประเมินความต้องการของครูและนักเรียน ว่ามีความต้องการหรือสนใจต่อโครงการหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น เน้นประเมินสิ่งที่ต้องการมีการจัดเตรียมไว้ให้พร้อมก่อนการดำเนินโครงการ คือ (1) หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโครงการ พสพ. (2) ด้านคุณสมบัติของนักเรียนที่สมัครเข้าโครงการ และ (3) ด้านความพร้อมของโรงเรียน ในด้านครูและสิ่งอำนวยความสะดวก

3. ด้านกระบวนการ เน้นประเมิน (1) ด้านการบริหารโครงการ (2) ด้านการจัดการเรียนการสอน และ (3) ด้านการวัดและประเมินผล

4. ด้านผลการดำเนินงาน มุ่งประเมิน (1) ด้านเจตคติต่อโครงการ (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (3) การปรับตัวด้านการเรียนของนักเรียน (4) ความสำเร็จในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา (5) และการประกอบอาชีพของศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จจากโครงการ

5. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติและการปรับตัวของนักศึกษาที่เรียนในมหาวิทยาลัย ระหว่างนักศึกษาที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตร 2 ปี จากโครงการ พสพ.

ผลการประเมินองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ถือเป็นข้อมูลสำคัญในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ แล้วนำเสนอรูปแบบการดำเนินโครงการที่จัดสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษที่เหมาะสมต่อไป กรอบความคิดหรือแนวทางในการประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (พสพ.) ของ โรงเรียนเซนต์คาเบรียล เขตกรุงเทพมหานคร โดยดำเนินการตามแผนผังการประเมินดังต่อไปนี้

แผนผังการประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลาย (พสพ.) ของโรงเรียนเซนต์คาเบรียล

